

ALTINCI ÇAĞIRIŞ
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
MİLLİ MƏCLİSİNİN
IV SESSİYASI İCLASININ

PROTOKOLU № 30

Milli Məclisin iclas salonu.
27 oktyabr 2020-ci il.

İclasda Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi
*Sədrinin birinci müavini **Əli Hüseynli** sədrlik*
etmişdir.

İclasda Milli Məclisin 111 deputatı iştirak etmişdir.

Qeydiyyat	(saat 11.09 dəq.)
İştirak edir	106
Yetərsay	83

İclasın gündəliyinə aşağıdakı məsələlər daxil idi:

1. Azərbaycan Respublikasının Xocavənd rayonunun Vəng kəndinin Çinarlı kəndi adlandırılması haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə.
2. “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).
3. “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respubli-

kası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

4. “Peşə təhsili haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

5. Azərbaycan Respublikasının Meşə Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində, “Torpaq islahatı haqqında”, “Torpaq bazarı haqqında”, “Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında”, “Dövlət rüsumu haqqında”, “Daşınmaz əmlakın dövlət reyestri haqqında” və “Torpaqların dövlət ehtiyacları üçün alınması haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (birinci oxunuş).

6. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində və Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (birinci oxunuş).

7. “Hərbi qulluqçuların statusu haqqında”, “Əhalinin sağlamlığının qorunması haqqında”, “Yol hərəkəti haqqında”, “Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında”, “Avtomobil yolları haqqında”, “Özəl tibb fəaliyyəti haqqında”, “Dövlət qulluğu haqqında”, “Psixiatriya yardımı haqqında”, “Onkoloji yardım haqqında” və “Tütün məmulatlarının istifadəsinin məhdudlaşdırılması haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (birinci oxunuş).

8. “Tibbi sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (birinci oxunuş).

Qeyd. 2020-ci ilin mart ayında Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı COVID-19 koronavirusunun törətdiyi yoluxucu xəstəliyi pandemiya elan etmişdir. Bu pandemiyaya qarşı ölkəmizdə həyata keçirilən tədbirlərlə əlaqədar Milli Məclisin 22 deputatı plenar iclas salonunun lojasında əyləşdiyinə görə əl qaldırmaqla səs vermişdir.

Aşağıdakı məsələlər müzakirə edilmişdir:

Gündəlik haqqında.

Çıxış etmişlər: Əli Hüseynli, Fazil Mustafa, Soltan Məmmədov, Zahid Oruc, Aqiyə Naxçıvanlı, Müşfiq Cəfərov, Kamilə Əliyeva, Fəzail Ağamalı, Kamal Cəfərov, Anar İsgəndərov, Azay Quliyev, Hicran Hüseynova

Təklif: Gündəlik qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 11.10 dəq.)

Lehinə 108

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 108

Nəticə: Qəbul edildi

**1. Azərbaycan Respublikasının Xocavənd rayonu-
nun Vəng kəndinin Çınarlı kəndi adlandırılması haq-
qında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi
barədə.**

Çıxış etmişlər: Əli Hüseynli, Siyavuş Novruzov

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 11.53 dəq.)
Lehinə	96
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	97
Nəticə: Qəbul edildi	

2. “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Əli Hüseynli, Ziyafət Əsgərov

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 11.55 dəq.)
Lehinə	97
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	97
Nəticə: Qəbul edildi	

3. “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Əli Hüseynli, Bəxtiyar Əliyev, Rauf Əliyev, İltizam Yusifov, Etibar Əliyev, Sabir Rüstəmxanlı, Aqiyə Naxçıvanlı

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 11.56 dəq.)
Lehinə	99
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	100
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 1–2-ci maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.13 dəq.)
Lehinə	100
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	101
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 3–4-cü maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.13 dəq.)
Lehinə	101
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	102
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.13 dəq.)
Lehinə	100
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1

İştirak edir
Nəticə: Qəbul edildi

101

4. “Peşə təhsili haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Əli Hüseynli, Bəxtiyar Əliyev, Afət Həsənova

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.23 dəq.)

Lehinə 98

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 2

İştirak edir 100

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.24 dəq.)

Lehinə 98

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 2

İştirak edir 100

Nəticə: Qəbul edildi

5. Azərbaycan Respublikasının Meşə Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində, “Torpaq

islahatı haqqında”, “Torpaq bazarı haqqında”, “Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında”, “Dövlət rüsumu haqqında”, “Daşınmaz əmlakın dövlət reyestri haqqında” və “Torpaqların dövlət ehtiyacları üçün alınması haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (birinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Əli Hüseynli, Tahir Rzayev, Sabir Rüstəmxanlı

Təklif: Layihə birinci oxunuşda qəbul edilsin
Səsvermənin nəticələri (saat 12.29 dəq.)
Lehinə 98
Əleyhinə 0
Bitərəf 0
Səs vermədi 2
İştirak edir 100
Nəticə: Qəbul edildi

6. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində və Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (birinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Əli Hüseynli, Musa Quliyev

Təklif: Layihə birinci oxunuşda qəbul edilsin
Səsvermənin nəticələri (saat 12.32 dəq.)
Lehinə 101
Əleyhinə 0
Bitərəf 0
Səs vermədi 1

**7. “Hərbi qulluqçuların statusu haqqında”, “Əhali-
nin sağlamlığının qorunması haqqında”, “Yol hərəkəti
haqqında”, “Valideynlərini itirmiş və valideyn hima-
yəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi
haqqında”, “Avtomobil yolları haqqında”, “Özəl tibb
fəaliyyəti haqqında”, “Dövlət qulluğu haqqında”, “Psi-
xiatriya yardımı haqqında”, “Onkoloji yardım haqqın-
da” və “Tütün məmulatlarının istifadəsinin məhdud-
laşdırılması haqqında” Azərbaycan Respublikasının
qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan
Respublikası qanununun layihəsi haqqında (birinci
oxunuş).**

Çıxış etmişlər: Əli Hüseynli, Əhliman Əmiraslanov

Təklif: Layihə birinci oxunuşda qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.36 dəq.)
Lehinə	100
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	101
Nəticə: Qəbul edildi	

**8. “Tibbi sığorta haqqında” Azərbaycan Respubli-
kasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azər-
baycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (bi-
rinci oxunuş).**

Çıxış etmişlər: Əli Hüseynli, Əhliman Əmiraslanov

Təklif: Layihə birinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.38 dəq.)
Lehinə	98
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	99
Nəticə: Qəbul edildi	

Azərbaycan Respublikası
Milli Məclisi Sədrinin
birinci müavini

Əli Hüseynli

MİLLİ MƏCLİSİN İCLASI

27 oktyabr 2020-ci il. Saat 11.

*Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Sədrinin
birinci müavini Əli Hüseynli sədrlik edir*

Sədrlik edən. Sabahınız xeyir olsun, hörmətli həmkarlar. Xahiş edirəm, qeydiyyatdan keçək.

Qeydiyyat	(saat 11.09 dəq.)
İştirak edir	85
Yetərsay	83

Yetərsay vardır. İclasa başlaya bilərik.

Hörmətli həmkarlar, bildiyiniz kimi, dünən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev Azərbaycan xalqına növbəti müraciətini etdi. Bu müraciət xalqımız tərəfindən böyük ruh yüksəkliyi ilə qarşılanmışdır. Cənab Prezident öz müraciətində Qarabağın böyük yaşayış məntəqələrindən biri olan Qubadlı şəhərinin də işğaldan azad olunduğunu bəyan etdi. Bu münasibətlə Milli Məclis adından xalqımızı bir daha təbrik edirik! *(Alqışlar.)*

Hörmətli həmkarlar, Milli Məclisin iclasının gündəliyində 8 məsələ var. Xahiş edirəm, gündəliyə münasibət bildirəsiniz.

Səsvermənin nəticələri	(saat 11.10 dəq.)
Lehinə	87
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	87
Nəticə: Qəbul edildi	

Gündəlik qəbul edildi.

Gündəlik ətrafında, gündəmlə bağlı çıxış etmək istəyənlər varsa, yazıla bilərsiniz. Buyursun Fazil Mustafa.

F.Mustafa. Hörmətli Əli müəllim, hörmətli millət vəkilləri. Mən hesab edirəm ki, son günlərdə Azərbaycan cəmiyyətində əsas məsələ bu birlik modelinin inkişaf etdirilməsidir. Bunun da əsas memarı ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevdir. Onun hər bir çıxışı Azərbaycan cəmiyyətində yeni ruh yüksəkliyinə səbəb olur və bu da Azərbaycan cəmiyyətinin daha mobil şəkildə müharibəyə səfərbər olunmasına, torpaqların işğaldan azad edilməsinə yönəlir. Biz başa düşürük ki, nə qədər böyük təzyiqlər var. Bu gün xoş cəhət odur ki, Azərbaycanda bütün siyasi qüvvələr, bütün ictimai elementlər hamısı dövlətin vahid siyasəti ətrafında cəmlənilər.

Mən bir məsələni qeyd etmək istəyirəm. Son vaxtlar orduda fəaliyyət göstərən əsgərlərimizin, çavuşlarımızın, gizirlərimizin, zabitlərimizin müəyyən fədakarlığı ilə bağlı informasiyalar verilir. Bu, çox müsbət bir tendensiya, Müdafiə Nazirliyi bunu genişləndirməlidir. Həm də televiziya da Azərbaycanın sırayı vətəndaşlarının da ordu üçün, müharibə üçün etdiyi fədakarlıqları diqqətə çatdırılır. Amma burada fəaliyyəti daha çox qabardılan bir təbəqə var. Bu da Azərbaycan həkimləridir. Azərbaycan həkim-

lərinin xeyli hissəsi həm TƏBİB-in çox ciddi təşkilatçılığı ilə bölgələrə göndərilib, həm də bir çoxu könüllü şəkildə ayrı-ayrı döyüş bölgələrində xəstəxanalara gedərək yaralı-larımıza yardım göstərirlər. Mən hesab edirəm ki, bu həkimlərin, müəyyən fədakarlıq göstərən, çox sayda əməliyyatlar keçirən insanların da adlarının Azərbaycan cəmiyyətinə çatdırılması, təbliğ edilməsi olduqca vacibdir. Eyni zamanda, tibb bacılarının, tibb qardaşlarının da fəaliyyəti qiymətləndirilməlidir. Çünki bu gün ordu ilə, döyüşən əsgərlə bərabər ən çox fədakarlıq eləyən məhz bu qüvvədir.

Digər tərəfdən, mən hesab edirəm ki, ordumuzun qələ-bələri Azərbaycan cəmiyyətində heç kimi arxayınlaşdır-mamalıdır. Koronavirusla bağlı mübarizədə bu gün çox böyük problemlər ortaya çıxır və xəstə sayı həddən artıq çoxalmağa başlayır. Ona görə də müəyyən qadağanedici tədbirlərin də gündəmə gəlməsi vacibdir. Çünki bu say artdıqca həkimlərimizin işi xeyli çətinləşəcəkdir və biz orduya dəstək vermə imkanlarımızı müəyyən dərəcədə məhdudlaşdırı bilərik. O baxımdan, düşünürəm ki, ope-rativ qərargah da bu istiqamətdə təcili tədbirlər görməlidir. Çünki bölgələrdə, həqiqətən də, virusa yoluxma səviyyəsi artmaqdadır. Biz, bütövlükdə, bu iki cəbhədə birlikdə...

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Yuxarı cərgədən Soltan Məmmədov. Zəhmət olmasa, mikrofon verin.

S.Məmmədov. Hörmətli Əli müəllim, hörmətli hən-karlar! Azərbaycan Ordusunun Ermənistanın hərbi tən-xribatına qarşılıq uğurlu əks-hücum əməliyyatları apardığı bu günlər, heç şübhəsiz ki, bizim tariximizin ən şanlı səhifə-ləri kimi yaddaşlarda qalacaq. Azərbaycan Respublikası-nın Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan əsgəri

hər gün yeni qələbələrə imza atır. Lakin təəssüf ki, biz bu gün də bəzi ölkələrin, müəyyən xarici kütləvi informasiya vasitələrinin məsələyə qeyri-obyektiv, ədalətsiz münasibətinin şahidi olmağdayıq. Bu xüsusda hərbi əməliyyatlar bölgəsindən obyektiv reportaj hazırladığına görə Fransanın “TF1” telekanalının əməkdaşı Liseron Budulanın erməni diasporu və lobbisinin təzyiqlərinə, təhdidlərinə məruz qalmasına laqeyd münasibəti xüsusilə vurğulamaq lazımdır. Təəssüf doğuran haldır ki, Fransanın hüquq mühafizə orqanları bu açıq təhdidi araşdırmaq, hüquqi qiymət vermək üçün heç bir addım atmır. Hesab edirəm ki, bu cür münasibət söz və mətbuat azadlığı, demokratiya kimi bəşəri ideallara böyük önəm verən Fransa dövlətinin imicinə uyğun gəlmir. Eyni zamanda, söz azadlığının müdafiəsi ilə məşğul olan beynəlxalq təşkilatlar, dünyanın aparıcı media qurumları, insan hüquqlarının müdafiəsi sahəsində fəaliyyət göstərən təşkilatlar məsələyə reaksiya verməlidir.

Qeyd etməliyəm ki, həyata keçirdiyimiz tədbirlərin nəticəsi olaraq bu gün aldığımız məlumata görə, döyüş meydanında həqiqəti əks etdirən məlumat və videomaterialların, videokadrların “TF1” kanalının rəsmi internet saytında yerləşdirilməsi artıq bərpa olunmuşdur.

Mən Fransanın parlament nümayəndə heyətinin Ermənistana səfər etməsi ilə bağlı da fikirlərimi bölüşmək istərdim. Əlbəttə ki, hər bir ölkənin parlament üzvünün istənilən digər ölkəyə səfər etməsi təbiidir. Lakin fransalı həmkarlarımızın bu səfərinin müharibə getdiyi bir vaxta təsadüf etməsi, eyni zamanda, münafişə tərəfi olan ölkələrdən yalnız birinə səfər etmələri haqlı şübhələr yaradır. Bu cür səfərlər Azərbaycan ictimaiyyətində ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrliyi olan Fransanın danışıqlar

prosesində neytral mövqedən çıxış edəcəyinə inamı artırır. Əksinə, mövcud narahatlıqları daha da dərinləşdirir.

Azərbaycan Fransa ilə iqtisadi, mədəni, siyasi və digər sahələrdə çox uğurlu əməkdaşlıq edir. Biz ötən müddətdə qarşılıqlı əlaqələrin inkişafı sahəsində böyük nailiyyətlər əldə etmişik. Dövlətlərimiz arasında yüksək səviyyəli münasibətlər xalqlarımız arasında da qarşılıqlı etimadın, anlaşmanın dərinləşməsinə öz töhfəsini verib. Lakin bu cür birtərəfli təşəbbüslər uzun illər ərzində qazanılmış bu etimadı zədələyə bilər. Cənab Prezidentin öz çıxışlarında qeyd etdiyi kimi, bu günlər bizim üçün, bütün Azərbaycan xalqı üçün həqiqət anıdır. Ona görə də dost hesab etdiyimiz ölkələrdən daha aydın və daha ədalətli mövqə gözləmək haqqımız var. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Buyursun Zahid Oruc.

Z.Oruc. Hörmətli Əli müəllim, hörmətli Məclis üzvləri! Hər birimiz 27 sentyabrdan başlayan və Azərbaycan xalqının, onun tarixinin salnaməsinə çevrilən, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında böyük bir salnamə kimi yazılan və millətimizi, dövlətimizi yeni millətə, yeni dövlətə çevirən bu hadisədən qürur ilə danışıyıq. Bununla bərabər, parlament olaraq hər kəs bu hərəkətdə üzərinə düşən vəzifəni uğurla yerinə yetirməyə çalışır.

Diqqətinizi dünən Azərbaycan dövləti adından bəyan olunmuş bir fikrə cəlb etmək istəyirəm. Qeyd olundu ki, Azərbaycanın sərhəd bölgələrinin birindən erməni hərbiçilərinin cəsədlərinin verilməsi təşəbbüsü irəli sürüldü və bu, rəsmi olaraq Ermənistan dövlətinə çatdırılıb. Lakin onlar bu cəsədlərin alınmasından imtina edirlər və müxtəlif bəhanələr gətirirlər. Düşünürəm ki, parlament bu məsələdə öz mövqeyini göstərməlidir, Azərbaycan dövlətinin bu addımlarının beynəlxalq informasiya məkanına, parla-

mentlərə daha geniş çatdırılmasında iştirak eləməlidir. Bəllidir ki, bunun başlıca səbəbi, birinci növbədə, qeyri-rəsmi rəqəmlərə, erməni tərəfinin mənbələrinə görə bu, 1500-ə qədər şəxsdir. Müxtəlif rütbəli şəxsin bu qədər cəsədinin ora daxil olmasının erməni cəmiyyətində yaradaacağı şokun səviyyəsini təsəvvürə gətirmək o qədər çətin deyil. Bu, ictimai-siyasi xaosa necə təsir edəcək, bu da bəllidir. Bu, hakimiyyət böhranıdır, siyasi böhranı da yarada biləcək bir hadisədir.

İkincisi, burada, yəni bu yubanmada, ləngimədə məqsəd Azərbaycanı beynəlxalq humanitar, bu və ya digər qurumlarla üz-üzə qoymaqdır. Üçüncüsü, həmin cəsədlərdən imtinanın arxasında bu və ya digər atəşkəslər qazanmaq cəhdi durur. Ona görə də, hesab edirəm ki, Azərbaycan parlamenti bu istiqamətdə beynəlxalq dairələrə müraciətlərini genişləndirməlidir.

İkinci məsələ. Biz ötən 10 illər ərzində açıq, yaxud qapalı informasiya mənbələrindən götürdüyümüz məlumatlar əsasında bəyan edirdik ki, Dağlıq Qarabağda müxtəlif kompaniyalar iş aparırlar. Bu günlərdə azad olunmuş ərazilərdə diqqətimizi ən çox çəkən Dağlıq Qarabağın inzibati ərazisində rəngli borularla çəkilmiş qaz xətləridir. Hətta oktyabrın 24-də onları göstərdilər ki, guya bizim zərbəmizdən qaz xətti partlayıbdır. İndi biz, doğrudan da, günahkar deyilik ki, Allah ermənilərə nə dəniz, nə də neft-qaz mənbələri verməyib. Amma sual olunur, Dağlıq Qarabağdakı bu qaz xətləri haradan çəkilib? Təbii ki, bunun mənbələri bizə bəllidir. O üzdən mən düşünürəm ki, orada müxtəlif dövlətlərin iqtisadi, siyasi, geosiyasi maraqları ilə yanaşı, ayrı-ayrı kompaniyaların, şirkətlərin müxtəlif biznes maraqları zərbə alır deyə, onlar bu gün də fəaliyyətlərini bizim əleyhimizə yönəldirlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Zahid müəllim. Zahid müəllim, beynəlxalq təşkilatlara parlamentin müraciətləri ilə bağlı o fikri vurğulamaq istəyirəm ki, həqiqətən də, bu dövr ərzində Milli Məclisin deputatları həm milli mediada, həm də təmsil olunduğumuz beynəlxalq təşkilatlarda çox ciddi fəaliyyət göstərirlər. Dünən komitə sədrlərinin iclasında hörmətli Sahibə xanım bir daha deputatlara öz təşəkkürünü çatdırdı. Bu fikirləri bölüşürük, dəstəkləyirik və həqiqətən də, həm döyüş meydanında, həm də siyasi-diplomatik meydanda deputatların da verdiyi çox ciddi bir töhfə mövcuddur. Aqiyə xanım Naxçıvanlı.

A.Naxçıvanlı. Çox sağ olun, Əli müəllim. Hörmətli Əli müəllim, hörmətli deputat həmkarlarım. Cənab Prezidentimiz, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusu şanlı tarix yazır. Cənab Prezidentimizin xalqa olan müraciətləri, müxtəlif telekannallara verdiyi çoxsaylı müsahibələri xalq tərəfindən böyük ruh yüksəkliyi ilə qarşılır. Ordumuz 30 ildir ki, düşmən tapdağı altında olan torpaqlarımızı işğaldan azad edir.

Azərbaycan xalqının azadlıq mübarizəsi apardığı, işğal altındakı torpaqlarımızın qarış-qarış azad olunduğu bir vaxtda beynəlxalq hüququn icra olunmasına kömək etmək əvəzinə Azərbaycana xaricdən çoxsaylı təzyiqlər edilir. Aydınır ki, məqsəd ordumuzun zərbələrindən acınacaqlı vəziyyətə düşən Ermənistanı xilas etməkdir. Ancaq Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev bütün bu təzyiqlərə əzmlə sinə gərir və bizə təsir göstərməyə çalışanların cavabını layiqincə verir. Həmin xarici dövlətlər, beynəlxalq təşkilatlar, yaxşı olardı ki, heç olmasa, hazırkı vəziyyətdə beynəlxalq hüquq öhdəliklərinin icrasına nəzarət etsinlər. Belə ki, bu günlərdə Ermənistan mətbuatında və sosial şəbəkələrdə yetkinlik yaşına çatmayan şəxslərin

Ermənistan ordusuna könüllü kimi çağırılması və iştirakı haqqında qərarlar və faktlar yayılıb. Qeyd edirəm ki, “Uşaq hüquqları haqqında” Konvensiyanın 38-ci maddəsinə əsasən iştirakçı dövlətlər silahlı münaqişələr zamanı uşaqlar barəsində tətbiq edilən və uşaqlara aidiyyəti olan beynəlxalq humanitar hüquq normalarına hörmət bəsləməyi və onlara əməl olunmasını təmin etməyi öhdələrinə götürürlər. Həmin maddəyə əsasən 15 yaşına çatmayan şəxslərin hərbi əməliyyatlara birbaşa cəlb edilməməsi öhdəlik kimi qeyd edilibdir.

Göründüyü kimi, Ermənistan hökuməti məqsədli şəkildə qoşulduğu konvensiyalara qarşı zidd əməllər həyata keçirir, bu konvensiyalara hörmətsizlik və saymamazlıq edir. Eyni zamanda, həmin Konvensiyaya əsasən dövlətlər 18 yaş həddinə çatmamış şəxslərin silahlı qüvvələrə cəlb edilməməsini təmin etməlidir. Hazırda Ermənistan mətbuatında işıqlandırılan faktlar isə bunun əksini təsdiq edir. Ermənistan yetkinlik yaşına çatmayan şəxsləri məcburi şəkildə hərbi münaqişəyə cəlb edərək, nəinki uşaqların təhsil, inkişaf və digər hüquqlarını pozur, ümumiyyətlə, onları ölümə göndərir. Bu baxımdan BMT-nin Uşaq Fondunun bu məsələ ilə bağlı hüquqi rəy verməsi çox vacibdir və bu, onlardan tələb olunmalıdır. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Aqiyə xanım. Yuxarı cərgədən Müşfiq Cəfərov. Buyurun.

M.Cəfərov. Hörmətli Əli müəllim, hörmətli həmkarlar. Ermənistanın Gəncədə törətdiyi terrorun nəticəsində sivil insanlar həyatını itirib. Şəhərin infrastrukturuna ciddi ziyan dəyib. Hesab edirəm ki, Gəncə terroru XXI əsrin Xocalı faciəsi kimi qiymətləndirilməlidir. İlk öncə Gəncədəki erməni vəhşiliyini dünyaya çatdıran, haqq səsimizi duyuran bütün həmvətənlərimizə təşəkkür edirəm. Onlar

Azərbaycanın haqq səsi oldular. Dünyanın əksər ölkələrində Gəncə hadisələri yad edildi.

Mən Milli Məclisin Gəncə şəhərindən seçilmiş deputatı olaraq bu ali kürsüdən 2 təklif irəli sürmək istəyirəm. Hesab edirəm ki, hər iki təklif Azərbaycan xalqının, o cümlədən gəncəlilərin ürəyincə olacaq. Onu da qeyd etmək istərdim ki, Gəncə şəhərini təmsil edən deputatlar hər iki təkliflə həmfikirdirlər. Oktyabr ayının 4-dən başlayaraq Gəncə şəhərinə bir neçə raket zərbəsi endirilib. Bunlardan biri “Qələbə parkı” deyilən ərazidə yerləşən yaşayış binalarına tuş gəldi. Təklif edərdim ki, bu binalar park ərazisində olduğu üçün həmin hadisədə, o cümlədən digər məkanlarda baş vermiş hadisələr zamanı həlak olanların xatirəsi əbədiləşdirilsin. Ərazidə olan bina isə bir xatirə şəklində saxlansın. Beləliklə, bu terror dünyaya və gələcək nəsillərə çatdırılsın. Şəhərimizə səfər edən xarici qonaqlar da erməni vandalizmi ilə tanış olsunlar.

Digər bir təklifim, oktyabrın 17-də terror qurbanı olan yeniyetmə gənc Qəhrəmanova Ləman Ramiz qızı ali məktəbə daxil olmaq niyyətində idi. Lakin o, bu sevincini tam yaşaya bilmədi. Məhz Ləmanın adına fond yaradıb, ermənilər tərəfindən törədilən terror hadisəsi zamanı, o cümlədən müharibədə ailə başçısını və ya hər iki valideynini itirən insanlara təhsil almaları ilə bağlı köməklik göstərilsin. Fondun təhsil təqaüdü ianələr əsasında formalaşsın. İlk mərhələdə fond ölkə daxilində, uğurlu olduğu təqdirdə, sonra beynəlxalq səviyyədə də fəaliyyət göstərə bilər. Diqqətinizə görə sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Müşfiq müəllim. Biz də çatdırarıq, amma Sizin də bu təklifləri müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanına göndərməyiniz tövsiyə olunur. Kamilə xanım Əliyeva. Buyurun.

K.Əliyeva. Təşəkkür edirəm, Əli müəllim. Çox hörmətli həmkarlar, məlumdur ki, bu günlər Azərbaycan xalqı öz Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin başçılığı altında öz ərazi bütövlüyü, suverenliyi, haqq-ədalət uğrunda müharibə aparır. Cənab Prezidentin özünün də qeyd etdiyi kimi, Azərbaycan bu müharibəni təkbaşına aparır. İşğalçı Ermənistanı isə dəstəkləyən, istər maddi, istərsə də silah-sursat ilə təmin edən beynəlxalq qurumlar və dairələrin olması hamımıza məlumdur. ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlərinin 28 illik fəaliyyətləri boş-boşuna səfərlər etməkdən ibarət olmuşdur. Əslində, onların bu fəaliyyəti Ermənistan və ona havadarlıq edən dövlətlərin maraqlarına xidmət edirdi. Əsasnaməyə görə həmsədr dövlətlər bu münafişədə bitərəf olmalıydılar.

Lakin biz nəyin şahidi oluruq? Fransa parlamentinin bir qrup ermənipərəst deputatı Ermənistana səfər edir və onu müdafiə edirlər. Budurmu onların bitərəfliyi? Özünü demokrat, haqq-ədalət çarçısı, açıq söz tərəfdarı kimi qələmə verən bir dövlətdə Məhəmməd peyğəmbərin karikaturalarını auditoriyalarda tələbələrə göstərib tənqid edən dırnaqarası bir “müəllimin” hərəkətlərini söz azadlığı kimi qələmə verirdilər. Ancaq Azərbaycan həqiqətlərini Fransa ictimaiyyətinə çatdırmaq istəyən bir jurnalisti ölümə hədələyir, həmin redaksiyanı partlatmaq kimi terror çağırışlarına isə heç bir reaksiya vermirlər.

Bəli, bu gün Azərbaycana təzyiq etmək istəyən dövlətlər var. Onlar unutmazsınlar ki, Azərbaycan 30 il əvvəlki Azərbaycan deyil. Bu gün qüdrətli, qüvvətli bir Azərbaycan dövləti var. Bu dövlətin cəsarətli, qətiyyətli bir Prezidenti var. Tək Azərbaycanda yaşayan 10 milyon deyil, bütün dünyada yaşayan 50 milyon azərbaycanlı cənab İlham Əliyevin arxasındadır. Cənab Prezidentin hər dəfə

xalqa müraciətindəki cəsarətli və qətiyyətli çıxışı həm də əsgərlərimizə bir mesajdır ki, mən həm də sizinlə bir yerdə sərkərdəyəm. Bax, budur əsl sərkərdəlik. Bax, budur əsl Ali Baş Komandanlıq. Məhz bunun nəticəsidir ki, bu gün Azərbaycan əsgəri qorxmada, çəkinmədən düşmənləri məhv edir, torpaqlarımızı işğaldan azad edir.

Üzümü Ermənistana və onu müdafiə edən dövlətlərə tuturam. Bilsinlər ki, Azərbaycan xalqı heç vaxt işğalla barışmayacaq, son damla qanınadək vətən uğrunda, torpaqlarının azadlığı uğrunda vuruşacaqdır. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun, Kamilə xanım. Fəzail Ağamalı.

F.Ağamalı. Təşəkkür edirəm, hörmətli Əli müəllim. Hörmətli həmkarlar, hörmətli media təmsilçiləri. Qəhrəman ordumuz döyüş cəbhəsində uğurla irəliləyir, Ali Baş Komandan, Prezident cənab İlham Əliyevin qurduğu strategiyaya uyğun, murdar düşməne ağır və sarsıdıcı zərbələr endirir və yeni-yeni yaşayış məntəqələrimiz işğaldan azad olunur. Əks-hücum əməliyyatlarından keçən 1 ay müddətində 4 rayonumuzda və ciddi strateji əhəmiyyət daşıyan Hadrutda Azərbaycan bayrağı qaldırıldı, İrəvanla sərhədimiz tam olaraq nəzarətimiz altına keçdi. Silahlı qüvvələrimizin qısa zaman kəsiyində qazandığı bu uğurlar dünyanı heyrətə gətirməkdədir. Ötən 1 ay ərzində bəzi məsələlərə də tam aydınlıq gətirildi.

Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin oktyabrın 20-də Azərbaycan xalqına müraciətindən və bir sıra beynəlxalq səviyyəli telekanallara vermiş olduğu müsahibələrdən məlum oldu ki, biz təkcə ön cəbhədə faşist ermənilərlə deyil, həm də diplomatik və siyasi müstəvidə də ağır döyüşlər aparırıq. Beynəlxalq hüququ ayaqlar altına atan, haqq-ədalətə arxa çevirən ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri işğalçı Ermənistanı açıq, birmənalı şəkildə

müdafiə edir, ona hərtərəfli yardım göstərir, silah-sursatla təmin edirlər. Biz faktiki olaraq vandal ölkə ilə deyil, onunla bərabər həm də beynəlxalq güclərlə vuruşmaqdayıq. Deməli, biz təkcə ərazi bütövlüyümüz uğrunda deyil, həm də milli dövlətçiliyimizin taleyi, onun qorunub saxlanması, milli ləyaqətimiz, milli kimliyimiz uğrunda da vuruşuruq. Qətiyyənlə şübhə etməm ki, biz müxtəlif cəbhələrdə aparmış olduğumuz Vətən müharibəsində qalib gələcəyik. Qələbəmizi təmin edən şərtlər göz önündədir. Xalqımızın müharibənin son ana, qələbə ilə başa çatdırana qədər davam etdirilməsinə köklənən iradəsi, ordumuzun gücü, peşəkarlığı, əsgər və zabitlərimizin ruh yüksəkliyi və vətənpərvərliyi, qətiyyəti, sarsılmaz iradəsi və parlaq istedadı ilə dünyanı heyrətə gətirən Ali Baş Komandan, möhtərəm cənab Prezident İlham Əliyevin bütün cəbhələrdə nümayiş etdirdiyi qələbə əzmi. Xalq–ordu–Ali Baş Komandan fenomeni bizi tam qələbəyə yaxınlaşdırmaqdadır. Bu qələbə 200 ildən bəri üzərimizə gələn, tarixi torpaqlarımızı işğal edən vandal ermənilər üzərində bizim möhtəşəm qələbəmiz olacaqdır. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Yuxarı cərgədən Kamal Cəfərov.

K.Cəfərov. Çox sağ olun, Əli müəllim. Hörmətli deputatlar, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev xalqa son müraciətində düşmənin məhv edilən texnikalarının sayını açıqlayıb. Haqlı olaraq bir neçə sualı beynəlxalq qurumların, ATƏT-in Minsk qrupu ölkələrinin diqqətinə çatdırıb. Dağlıq Qarabağ ərazisində bu qədər silah-sursat haradandır?

Beynəlxalq hüquqa uyğun olaraq bir neçə məsələni Milli Məclisin diqqətinə çatdırmaq istəyirəm. Qeyd etmək istəyirəm ki, Ermənistanı daşınan silahlar təkcə Ermənistan

tanın deyil, onlara silah göndərən ölkələrin də multibil-yardlıq silah ticarətini təhlükəyə salır. Birincisi, beynəlxalq mülki aviasiya və daşımalar üzrə standartlar Çikaqo Konvensiyası ilə müəyyən edilir.

İkincisi, Çikaqo Konvensiyasının 3-cü maddəsində hərbi və mülki məqsədlər üçün istifadə olunan təyyarələr prinsipial formada fərqləndirilir. Üçüncüsü, Konvensiyanın 4-cü maddəsi mülki təyyarələrin digər, o cümlədən hərbi məqsədlər üçün istifadəsini tamamilə qadağan edir. Azərbaycan hökuməti tərəfindən qeyd edilən pozuntular barədə müvafiq məlumatlar Çikaqo Konvensiyasının icrasına nəzarəti həyata keçirən, BMT-nin ixtisaslaşmış qurumu olan IKAO-ya təqdim edilmişdir. Bu məsələyə IKAO Assambleyasında baxıla bilər və nəticədə Ermənistan IKAO-da səsvermə hüququndan məhrum ola bilər. Eyni zamanda, həmin silahların daşınmasını həyata keçirən hava yolları, misal üçün, Yunanistanın Olimpiks Hava Yolları da üzv ölkələrin hava məkanından istifadə hüququndan məhrum edilə bilər. Bu isə həmin hava yollarının iflası deməkdir.

Eyni zamanda, Ermənistan qlobal silah ticarəti müqaviləsinin tələblərini pozub. Birincisi, hər bir üzv ölkə əldə etdiyi silahlar barədə məlumatı Qlobal silah ticarətinin katibliyinə təqdim etməlidir. Görünür ki, Ermənistan bu məlumatları da yanlış təqdim edib. İkincisi, Qlobal silah ticarəti müqaviləsinin 16-cı maddəsinə əsasən, silahları eksport edən ölkənin silahın göndərildiyi ölkənin bu silahlardan müharibə cinayəti törətmək üçün istifadə edəcəyi barədə məlumatı varsa, beynəlxalq hüquq bu cür eksport əməliyyatlarını qadağan edir. Misal üçün, Ermənistanın Gəncəyə birinci hücumundan sonra onlarla mülki əhəlinin qətlə yetirilməsi və yaralanması bütün dünya mediası tərə-

findən işıqlandırıldı. Bu, 4-cü Cenevrə Konvensiyası və Konvensiyaya birinci Əlavə Protokolun kobud pozuntusudur, müharibə cinayətidir. Beynəlxalq müstəvidə bu cür məsuliyyət Ermənistanla silah göndərən ölkələr üçün, xüsusilə silah ticarəti ilə bağlı hansısa sanksiya həmin ölkənin iqtisadiyyatına və regional məsələlərin həllində nəinki Dağlıq Qarabağ, Şərqi Avropa, Orta Şərqdəki mövqeyinə böyük zərbə olar. Çünki bu cür beynəlxalq məsuliyyət tədbirləri Ermənistanla silah göndərən ölkələrin düşmənləri olan digər super dövlətlər üçün əvəzolunmaz şansıdır. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Anar İsgəndərov.

A.İsgəndərov. Hörmətli Əli müəllim, hörmətli həmkarlar, mətbuat nümayəndələri. Dünən Azərbaycan dövlətinin başçısı, Ali Baş Komandan Azərbaycan xalqına növbəti dəfə müraciət etdi. Mən dövlət başçısının müraciəti ilə bağlı bir məqama xüsusi münasibət bildirmək istəyirəm.

Hamınıza məlumdur, Dağlıq Qarabağ probleminin iki tərəfi, yəni birinci tərəfi tarixi tərəfdir və Azərbaycan tarixçiləri də uzun illər bundan əvvəl məsələnin mahiyyətini, yəni Qarabağın Azərbaycan torpağı olması ilə bağlı kifayət qədər mənbələri dövrüyyəyə cəlb etmişlər. Heç də təsadüfi deyil ki, dövlət başçısı o zaman Münxen Forumunda Ermənistanın baş nazirinə Qarabağın Azərbaycanın tarixi torpağı olması ilə bağlı bir sənəddən, yəni 1805-ci ilin mayın 14-də Kürəkçayda bağlanmış müqavilədən nümunə gətirdi. Təbii ki, tarixin sonrakı məqamlarında xanlıqların Rusiya tərəfindən işğal edilməsi, erməni vilayətinin yaradılması və məntiqlə əgər bu ərazidə erməni yaşayırdısa, erməninin hüququ və haqqı var idisə, niyə işğaldan sonra erməni vilayəti yaradılır? Bir az sonra,

1849-cu ildə İrəvan quberniyasının yaradılması.

Mənə belə gəlir ki, dünən Azərbaycanın dövlət başçısı çıxışında bir daha göstərdi, tarixi baxımdan bu torpağın Azərbaycanın tərkibi olması haqqında nə qədər fikirlər söylənilsə də, tarixi həqiqətlər ortalığa atılsa da, amma bir şeyə də ehtiyac var idi. Ehtiyac olan o idi ki, 30 il ərzində Azərbaycan məsələnin hüquqi tərəfini tənzimləmək üçün dünya dövlətlərinin fikirlərini gözlədi, yəni 30 il ərzində hər cür danışıqlar getdi, amma nəticəsi olmadı. Ancaq bu gün Azərbaycan, əslində, öz haqqı, öz hüququ və öz tarixi torpaqlarını özünə qaytarmaq üçün müharibə aparır. Bu müharibə ədalətli müharibədir, həm də 1992–1993-cü illərdən fərqli olaraq bu gün Azərbaycan xalqı, yəni müharibədə iştirak edən əsgər, zabit, müharibədən çox uzaqda olan mülki vətəndaş, hər birinin böyük bir arzusu var. 30 il ərzində olan bu danışıqlar nəticə vermədiyinə görə bu gün Azərbaycan öz tarixi torpaqlarını azad etməlidir və Azərbaycan xalqı bu mübarizədə hər şeyə hazırdır. Diqqətinizə görə sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Azay Quliyev.

A.Quliyev. Təşəkkür edirəm, hörmətli Əli müəllim. Hörmətli həmkarlar, biz dünən hamımız böyük məmnuniyyətlə, qürur hissi ilə Ali Baş Komandanın çıxışına qulaq asdıq. Cənab Prezident çıxışında bir sıra mühüm məsələlərə toxundu. Onların bir neçəsini burada qeyd etmək istəyirəm.

Birinci, atəşkəslə bağlı edilən çağırışlar. Cənab Prezident haqlı olaraq qeyd etdi, bu çağırışlar olur və təəssüflər olsun ki, bu çağırışlar həm də o zaman olur ki, Azərbaycan uğurlu şəkildə hərbi əməliyyatlar həyata keçirir və artıq 4 rayonu işğaldan azad edibdir. Azərbaycan Ordusu rəşadət, qəhrəmanlıq göstərir. Ancaq belə bir məqamda

Minsk qrupunun həmsədr ölkələri çağırışla çıxış edirlər və tərəfləri məsələnin sülh yolu ilə həllinə dəvət edirlər. Təbii ki, Minsk qrupunun həmsədr ölkələrinin bu çağırışı Azərbaycan xalqı tərəfindən birmənalı şəkildə qəbul edilmir. Biz bunu Ermənistanı xilas etmək cəhdi kimi qiymətləndiririk. Dövlət başçısı da bu haqda qeyd etdi. Həm də ona görə biz Minsk qrupu həmsədr ölkələrinin bu çağırışını qeyri-səmimi, bir çox hallarda riyakarlıq nümunəsi kimi qəbul edirik ki, Minsk qrupunun həmsədr ölkələri bir tərəfdən sülhə çağırış edir, digər tərəfdən, işğalçı Ermənistanı silahlandırır. Hesab edirəm, bu, yolverilməzdir.

Digər bir tərəfdən, əlbəttə ki, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnaməsi ilə bağlı fikirlər səsləndirildi. Azərbaycan faktiki olaraq bu gün BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin ikisini yerinə yetiribdir. Ancaq təəssüflər olsun ki, BMT Təhlükəsizlik Şurasının son iclası Minsk qrupu həmsədrələrinin növbəti ifşası ilə başa çatdı. BMT Təhlükəsizlik Şurasının əvvəl, 1993-cü ildə qəbul etdiyi qətnamələrinə bir daha istinad etmək əvəzinə, Minsk qrupu həmsədr ölkələri həmin qətnamələrin siyasi effektivni azaltmaq üçün cəhdlər etdi. Çox sevindirici haldır ki, bilavasitə Azərbaycanın müdaxiləsi ilə, Azərbaycanın dostlarının dəstəyi ilə həmin cəhd də boşa çıxdı.

Üçüncü, təzyiqlərlə bağlı. Əlbəttə, Azərbaycan xalqına və Azərbaycan dövlətinə təzyiq etməyin heç bir nəticəsi olmayıb və olmayacaqdır. Azərbaycan haqq işindədir, necə deyərlər, öz ədalətli yürüşünü davam etdirir. Cənab Prezident haqlı olaraq belə bir sual qoydu. Əgər, doğrudan da, Minsk qrupu bu gün Ermənistanı xilas etmək istəyirsə, Ermənistanı bir çağırışla müraciət etsin ki, Azərbaycan torpaqlarını tərk etsin. Mən də, bütün xalqımız da əmindir

ki, əgər belə bir müraciət olarsa, Ermənistan qeyd-şərtsiz olaraq torpaqlarımızdan çıxacaqdır.

Ona görə də bu gün Azərbaycan Ordusu ilə bir yerdə öz xilaskarlıq missiyasını həyata keçirir və burada bir daha vurğulamaq istəyirəm ki, xalq, dövlət, hakimiyyət birdir. Heç bir halda nə Azərbaycan xalqına, nə Azərbaycan dövlətinə, nə də Azərbaycan hakimiyyətinə təzyiq etmək mümkün deyil. Azərbaycan sona qədər öz torpaqları uğrunda vuruşacaq və ...

Sədrlik edən. Sağ olun. Hicran xanım Hüseynova.

H.Hüseynova. Hörmətli Əli müəllim, hörmətli həmkarlar, media nümayəndələri. Əvvəla, Ali Baş Komandanımız cənab İlham Əliyevin müdrik hərbi və diplomatiya siyasəti və rəşadətli ordumuzun sayəsində hər gün xoş xəbərlər eşidirik. Hazırda şəhər və kəndlərimizin, o cümlədən axıncı Qubadlı şəhəri və ətraf kəndlərin işğaldan azad olunması şad xəbəri o ərazilərdən məcburi köçkün düşmüş seçicilərim olan, Sumqayıtda məskunlaşmış qubadlıların da çox böyük sevincinə səbəb olmuşdur. Soydaşlarımız mənə zəng edərək, məktublar yazaraq onların adından parlamentdə cənab Prezidentimizə, Birinci vitse-prezidentimizə, rəşadətli ordumuza böyük təşəkkürlərini çatdırmağımı xahiş ediblər.

“Hörmətli rəşadətli ordu başçısı cənab Prezident, hörmətli Mehriban xanım, əziz əsgərlərimiz. Sizə Azərbaycan xalqına bəxş etdiyiniz bu xoşbəxtliyə görə təşəkkür edirik”.

Hörmətli həmkarlar, Aqiyə xanım bu məsələyə toxundu. Mən də bir komitə sədri kimi, istərdim deyəm ki, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini kobud şəkildə pozan işğalçı Ermənistanın hərbi və siyasi rəhbərliyi indi də başqa bir cinayətə əl ataraq, Azərbaycana qarşı həyata keçirdiyi hərbi əməliyyatlara 15 yaşına çatmayan uşaqları

cəlb edir. Bu, bir daha Ermənistan ordusunda hərbi sayının kəskin azalmasını, başlarını itirən erməni hərbi rəhbərliyinin qadınlar və qocalardan sonra bu dəfə kiçik uşaqları döyüzlərə cəlb etdiyini göstərir. Əlbəttə ki, burada səsləndi, bu, bir çox konvensiyaların, uşaq hüquqları haqqında bütün hüquqi sənədlərin pozulmasıdır. Xüsusilə demək istəyirəm ki, ermənilərin beynəlxalq hüququ pozmaları faktı bir daha göz önündədir. Düşünürük ki, dünya birliyi, heç olmasa, indi hərəkətə keçməlidir və Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsi Roma, Cenevrə konvensiyalarının tələblərini pozan Ermənistan hökuməti tərəfindən verilən insanlığa zidd, müharibə cinayətlərini özündə əks etdirən qərarlara hüquqi qiymət verməli və onların məsuliyyətini müəyyənləşdirməlidir.

Bizim komitəmizin adından da bir çox məktublar hazırlamışıq, bütün bu təşkilatlara göndərəcəyik. Halbuki onlar uşaq hüquqlarının pozulması ilə bağlı dəfələrlə Azərbaycana iradlar tuturlar. Mən belə düşünürəm ki, burada yenə də ikili standartlar üzə çıxır. Bunlar, eyni zamanda, gərək belə bir cinayətlər törədən təcavüzkar, terrorçu bir ölkəyə daha çox hansısa sanksiyalar tətbiq etsinlər. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Hicran xanım. Hörmətli həmkarlar, gündəlik ətrafında təxminən yarım saatdan çoxdur, müzakirə edirik. Əlbəttə, çox təqdirəlayiq haldır ki, bu məsələlər parlamentin yüksək tribunasından qaldırılır. Eyni zamanda, media və televiziya vasitəsi ilə də sizlər bu fikirləri çox fəal surətdə səsləndirirsiniz. Təklif var ki, əgər etiraz etmirsinizsə, gündəliyə keçək.

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Çox təşəkkür edirəm. Gündəliyin 1-ci məsələsi çox vacib bir məsələdir. Azərbaycan Respublika-

sının Xocavənd rayonunun Vəng kəndinin Çınarlı kəndi adlandırılması haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə. Buyursun Regional məsələlər komitəsinin sədri hörmətli Siyavuş Novruzov.

S.Novruzov, *Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin sədri*.

Təşəkkür edirəm. Hörmətli Əli müəllim, hörmətli deputatlar. Mən təqdimata keçməzdən qabaq, deputat həmkarlarım burada bir sıra məsələlərə toxundu, onunla əlaqədar 1 dəqiqəlik fikrimi söyləmək istəyirəm. Biz hamımız Ali Baş Komandanımızın xalqa dünənki müraciətini həm şərəflə, həm də ürək ağrısı ilə dinlədik, dünyanın, bəşəriyyətin, ayrı-ayrı dövlətlərin və dünyanı nizama salmalı olan təşkilatların bu gün tutduğu ədalətsiz mövqeyinin bir daha şahidi olduq. Biz həmişə ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri ilə bağlı fikir söyləyirdik ki, həmsədrlər 30 ildən artıqdır bu məsələnin həllində heç bir iş görmürlər. Demək olar, dünənki çıxışdan sonra bəlli oldu ki, bunun kökü BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvlərindədir. Bütün bu məsələlər buradan qaynaqlanır.

Mən tarixə bir nəzər saldım, görürəm ki, təxminən 75 ildir ki, eyni dövlətlər BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının üzvüdür. 75 il. Hərdən görürsən ki, bir ölkə haqqında bəyanatlar yayırlar ki, filan ölkədə monopoliya var. 75 ildir bunlar dünyanı monopoliyaya alıblar. 75 ildir bu dövlətlər müharibələri, haqq-ədaləti monopoliyaya alıblar. Dünya həmin ki dünya deyil. Dünən cənab Prezident də buna toxundu. Burada 200-dən artıq qeydiyyatdan keçmiş dövlət var. Səsvermə yolu, heç olmasa, rotasiya qaydası ilə bu, dəyişilməlidir. Bir ölkə barəsində bəyanat yayırlar ki, bir şəxs 2 dəfədən artıq dövlət başçısı seçilə bilməz. Nə bilim və sair və sair. Bəs, 75 ildir oturmusunuz orada, heç özü-

nüz haqqında düşünürsünüz? Bu məsələlər öz həllini ona görə haqlı şəkildə tapmır ki, seçki olsa, biləcəklər, kim haqsızlıq edirsə, növbəti dəfə o dövlətlər tərəfindən seçilməyəcək. Bu baxımdan da, hesab edirəm, bu məsələdə bizim tərəfimizdən bütün dünya ölkələrinə müraciət olunmalıdır ki, 200 dövlət özü Təhlükəsizlik Şurasını seçsin. Kimə səs verəcəklərsə, onlar da Təhlükəsizlik Şurasına rəhbərlik eləsin.

Başqa bir məsələ. Mən xüsusilə Fransa ilə bağlı bir məsələyə toxunmaq istəyirəm. Təbii, Fransanın keçmiş prezidenti Sarkozi deyəndən sonra ki, ermənilər bizim bacımızdır, bu, ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri olaraq hansı addımı ata bilər? Mən onlara bir şeyi xatırlatmaq istəyirəm. İkinci Dünya müharibəsində Majino xətti çəkmişdilər. İndi necə ermənilər betondan sədd çəkib, onlar da sədd çəkmişdilər. Amma cəmi 4 həftəyə Fransa təslim oldu. İndi Fransadan xahiş edərdik, o “böyük təcrübəsindən” öz bacılarına da öyrətsin ki, ağ bayrağı qaldırıb təslim olsunlar və oradakı camaatı qırdırmasınlar. Bu məsələlərin haqq, ədalət ilə həllini tapmasına, heç olmasa, indi yardımçı olsunlar.

Üzr istəyirəm, hörmətli millət vəkilləri, qanun layihəsi ilə əlaqədar olaraq qeyd etmək istərdim. Məlumdur ki, təcavüzkar Ermənistan əzəli, tarixi torpaqlarımızı işğal etməklə xalqımıza qarşı qətliaamlar, soyqırımını törətməklə yanaşı, həm də yer adlarını, toponimləri dəyişməklə çoxsaylı cinayətlərə yol vermişdir. Ermənistan tərəfindən Qərbi Azərbaycan və Dağlıq Qarabağ ərazisində 700-dən çox rayon, şəhər, qəsəbə və kəndin, həmçinin bir çox tarixi, mədəni abidələrin adı dəyişdirilib. Təkcə Dağlıq Qarabağ ərazisində Ermənistanın bu cür cinayət əməllərinə məruz qalan yerlərin və tarixi abidələrin sayı 220-dən

çoxdur. Bu, faşist Ermənistanın Azərbaycan xalqına deyil, bəşəriyyətə qarşı terrorçu və cinayətkar əməllərinin bariz nümunələrindən biridir. Lakin sevindirici haldır ki, qüdrətli Azərbaycan dövləti Prezident, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə öz ərazi bütövlüyünü bərpa edir, haqq-ədalət öz yerini tapır. Möhtərəm Ali Baş Komandanımız xalqımızın sarsılmaz iradəsinə arxalanaraq ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpa olunması istiqamətində böyük qətiyyət nümayiş etdirir. Uğurlu əks-hücum əməliyyatı nəticəsində Azərbaycanın bəzi ərazilərinin işğaldan azad olunması tarixi ədalətin bərpa edilməsidir. Eyni zamanda, azad olunmuş yerlərin tarixi adlarının özünə qaytarılmasının mühüm siyasi-hüquqi və mənəvi əhəmiyyəti var. Yeri gəlmişkən, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin müvafiq qərarı ilə saxtakar və quldur ermənilər tərəfindən adı dəyişdirilərək Vəng adlandırılmış kəndə Çinarlı adının verilməsi bu baxımdan böyük önəm kəsb edir. Bu, hər şeydən əvvəl, obyektiv reallığın ifadəsidir.

Bu addım tarixi, siyasi nöqtəyi-nəzərdən də xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Çünki yer adlarımıza qarşı törədilmiş daha bir erməni saxtakarlığı aradan qaldırılır. İkinci, məsələnin təbii-coğrafi əsasları mövcuddur. Sırr deyil ki, Qarabağın aran bölgəsində çinar ağacları geniş yayılıb və dünyanın ən böyük çinar meşəsi Zəngilan rayonunda, yer üzünün ən uca və en enli çinar ağacı isə Cəbrayıl şəhərindədir. Bu rayonlarla eyni təbiətə malik olan Xocavənd rayonunun ərazisində də çinar ağacları geniş yayılıb. Ona görə də bəhs olunan kəndin Prezident İlham Əliyev tərəfindən Çinarlı adlandırılması həmin kəndin əhatə olunduğu regionun təbii-coğrafi şəraitinə tam uyğundur. Bu, həm də elmi əsaslara malik olmaqla yanaşı, dünya təcrübəsini əks

etdirir. Belə ki, beynəlxalq qaydalara əsasən yeni yer adları müəyyən olunarkən yerli təbii-coğrafi şəraitə istinad olunması mühüm prinsiplərdən biridir.

Üçüncü, məsələ tarixi aspektlərlə əlaqədardır. Tədqiqatlar da göstərir ki, Vəng adlandırılan kəndin ərazisində heç vaxt heç bir erməni izi olmayıb. Yəni bu kəndin ermənilərlə heç bir əlaqəsi, bağlılığı yoxdur.

Digər mühüm məqam məsələnin mənəvi nöqtəyi-nəzərdən dəyərləndirilməsidir. Məlumdur ki, Azərbaycanda çinar ağacı qürur simvolu kimi səciyyələndirilir. Xocavənd rayonunda cənab Prezidentin qərarı ilə şanlı ordumuzun işğaldan azad etdiyi kəndin Çinarlı adlandırılması Dağlıq Qarabağ və onun ətrafındakı torpaqlarımızın azad edilməsi uğrunda ədalətli mübarizə aparan qəhrəman əsgərlərimiz üçün qürur mənbəyi və mənəvi dəstəkdir.

Beləliklə, ermənilər tərəfindən Vəng adı verilmiş kəndin bundan sonra Çinarlı adlandırılması, yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, siyasi, hüquqi, elmi, tarixi və mənəvi nöqtəyi-nəzərdən xüsusi önəm daşıyır və tamamilə məqsəduşdur. Qeyd etmək istərdim ki, Toponimiya komissiyası ilə birlikdə də bu məsələyə baxılıbdır. Toponimiya komissiyasının sədri hörmətli İsa müəllim bu müzakirələrdə, komitə iclasında iştirak edibdir və bu kəndin Çinarlı adlandırılması Toponimiya komissiyası tərəfindən də elmi əsaslarla təsdiq olunubdur. Ona görə də deputat həmkarlarımdan xahiş edirəm ki, cənab Prezident tərəfindən müəyyən olunmuş bu adla əlaqədar verilən təqdimata səs versinlər və bunu qəbul edək. Yəni bunun geniş müzakirəyə ehtiyacı yoxdur.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, hörmətli Siyavuş müəllim. Mən Sizin fikirlərinizlə tam razıyam. Ona görə ki, məhz cənab Prezident bu təklifi səsləndirmişdir. Sizin komitə və

Toponimiya komissiyası isə məsələni geniş müzakirə etmişdir. Ona görə, təklif var ki, məsələ səsə qoyulsun. Xahiş edirəm, münasibət bildirəsiniz.

Səsvermənin nəticələri	(saat 11.53 dəq.)
Lehinə	75
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	76
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov, *Milli Məclis Aparatının Milli Məclisin, komitələrin və komissiyaların işinin təşkili şöbəsi müdirinin müavini.*

Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Beləliklə, yetərsay var və qanun layihəsi qəbul olundu. Bir daha bildirmək istəyirəm ki, ad dəyişikliyi olduğuna görə, bu qanun layihəsi elə bir oxunuşda da qəbul olunur və imzaya göndəriləcək. Təşəkkür edirəm.

İkinci məsələ. “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi, üçüncü oxunuş. Buyursun hörmətli Ziyafət müəllim.

Z.Əsgərov, *Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri.*

Çox sağ olun, Əli müəllim. Hörmətli Əli müəllim, hörmətli deputat həmkarlarım, bu qanun layihəsinin müzakirəsində, birinci və ikinci oxunuş zamanı elə bir ciddi irad və təkliflər olmadığına görə, qanun layihəsinə üçüncü oxunuşda müsbət münasibət bildirməyinizi xahiş edirəm. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Qanun layihəsi üçüncü oxunuşda bütövlükdə səsə qoyulur. Xahiş edirəm, münasibət bildirəsiniz.

Səsvermənin nəticələri	(saat 11.55 dəq.)
Lehinə	76
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	76
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, oradakı nəticələri bildirin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Yetərsay var, qanun layihəsi qəbul edilmişdir.

Gündəliyin 3-cü məsələsi. “Təhsil haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi, ikinci oxunuş. Buyursun hörmətli Bəxtiyar müəllim Əliyev.

B.Əliyev, *Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədri.*

Təşəkkür edirəm. Hörmətli Əli müəllim, hörmətli deputatlar, “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi birinci oxunuşda müzakirə edilmiş, deputat həmkarlarımızdan Siyavuş Novruzov, Razi Nurullayev, Vüqar Bayramov, Emin Hacıyev, Rüfət Quliyev çıxış etmişlər və bütün deputatlar da qanun layihəsinə səs verməyi təklif etmişlər. Qanun layihəsi birinci oxunuşda heç bir əlavə, dəyişiklik edilmədən, olduğu kimi təsdiq edilmişdir. Qanun layihəsi ikinci oxunuşda komitədə müzakirə edilərkən onunla bağlı heç bir təklif daxil olmamışdır. Komitə tərəfindən qanun

layihəsi yekdilliklə təsdiq edilmişdir və rəy müsbətdir. Xahiş edərdim qanun layihəsinə səs verəsiniz. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Hörmətli həmkarlar, Nizamnaməyə uyğun olaraq, biz qanun layihəsini ilk növbədə əsas kimi qəbul etməliyik. Xahiş edirəm, münasibət bildirəsiniz.

Səsvermənin nəticələri	(saat 11.56 dəq.)
Lehinə	78
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	79
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Yetərsay var, qanun layihəsi əsas kimi qəbul olundu.

İndi isə müzakirəyə keçirik. Rauf Əliyev.

R.Əliyev. Təşəkkür edirəm. Hörmətli Əli müəllim, hörmətli millət vəkilləri. Mən hesab edirəm ki, bu dəyişiklik çox vacib bir məsələdir. Ona görə həmkarım Bəxtiyar müəllimə, Elm və təhsil komitəsinin nümayəndələrinə öz təşəkkürümü bildirirəm.

“Nostifikasiya” sözü “kvalifikasiya” sözü ilə əvəz edilir. Çox gözəl, mən buna səs verəcəyəm. Xarici ölkələrdə səlahiyyətli orqanlar tərəfindən verilmiş subbakalavr diplomlarının burada tanınması, eyni zamanda, xaricdə təhsil alan bizim vətəndaşlara yeni imkanlar yaradılacaq ki, onlar yeni pillələrdə təhsillərini davam etsinlər. Bu, çox gözəldir.

Mən niyə bu məsələ ilə bağlı çıxış etdim? Demək istəyirəm ki, bu sənədi almaqla əlaqədar bu müddətdə mənə çox müraciətlər olub. Təklifim nədən ibarətdir? Bilirik ki, ildən-ilə bizim xaricdə təhsil alan gənclərin sayı artır. Qayıdandan sonra həm bakalavr, həm də magistr dərəcəsi almaq üçün sənədlər verirlər.

Təklifim nədən ibarətdir? Bu sənədlər elektron formada verilsin və bu proses “ASAN xidmət” vasitəsi ilə aparılsın. Bu, daha şəffaf proses olar. “ASAN xidmət” son illərdə özünü təsdiq edib. İnsanlar sənədlərini verib, oradan da alırlar. Ona görə mən də belə bir təklif irəli sürürəm. Diqqətinizə görə minnətdaram.

Sədrlik edən. Sağ olun. İltizam Yusifov.

İ.Yusifov. Çox sağ olun. Hörməti Əli müəllim, hörmətli deputat həmkarlarım, hörmətli media təmsilçiləri! Çox vacib bir qanun layihəsidir. Mən də, sözsüz, qanun layihəsinin lehinə səs verəcəyəm. Lakin ikinci oxunuşun tələblərinə uyğun olaraq, öz fikrimi bildirmək və bir neçə təklif vermək istəyirəm.

Rauf müəllimin də qeyd etdiyi kimi, bu məsələ ilə bağlı bizə də çoxlu sayda seçicilərdən müraciətlər daxil olur. Bu gün istər ölkəmizdə fəaliyyət göstərən, istərsə də xarici ölkələrin ali təhsil müəssisələrində çoxlu sayda vətəndaşlarımız təhsil alır. Bu, çox yaxşı haldır. Bütün ölkələrdə olduğu kimi, bizim də ölkəmizdə diplomların tanınması sahəsində müəyyən qaydalar mövcuddur. Lakin bu sahədə hansısa səbəbdən müəyyən çətinliklər də vardır. Hər hansı bir gənc Azərbaycan vətəndaşı hansısa bir səbəbdən xaricdə öz hesabına təhsil alır, ixtisaslı kadr olur. Sonradan öz vətəninə işə düzəlmək istəyəndə onu yenidən imtahan edirlər. Amerika, Avropa, Rusiya ilə yanaşı, hətta qardaş Türkiyənin aparıcı universitetlərinin diplomlarının da

tanınmasında böyük problemlər olur. Necə ola bilər ki, bizim vətəndaş qardaş Türkiyənin sayılıb-seçilən universitetlərindən birini, universitetlərimizlə də sıx əlaqəsi olan, burada təmsil olunan millət vəkillərimizin də iştirakı ilə vaxtaşırı tədbirlərin keçirildiyi bir universiteti bitirir, onun diplomu tanınmır, yaxud bu proses imtahan, müsahibə ucbatından illərlə uzadılır.

Bilirsiniz ki, bütün dünyada ali təhsil də bir biznesdir. Kim yaxşı təklif edirsə, hamı ora gedir. Əgər bu gün insanlar özləri xərc çəkərək ali təhsil alırlarsa, bunu yalnız alqışlamaq olar. Bu gün biz sahibkarlığı inkişaf etdiririk, iqtisadiyyatda özəl sektorun payını artırırıq. Biz iqtisadiyyatımızı inkişaf etdirmək üçün istər xaricdə, istərsə də Azərbaycanda təhsil alan bütün kadr potensialından maksimum istifadə etməliyik. Bizim vətəndaşlarımız xaricdə, dünyanın tanınmış universitetlərində istənilən formada təhsil ala bilərlər. Yetər ki, onlar öz ölkəsinə, onun inkişafına xeyir vermiş olsunlar.

Təklif olunan qanun layihəsində “Əsas anlayışlar” maddəsində “nostrifikasiya” sözü xarici dövlətlərin ali təhsilinə aid “kvalifikasiya” sözü ilə əvəz edilir. Mövcud variantda nostrifikasiya prosedur kimi göstərilir. Yəni bu, həmin təhsil haqqında sənədin ekvivalentliyinin müəyyən edilməsi prosedurudur. Lakin təklif olunan variantda xarici dövlətlərin ali təhsilə aid kvalifikasiyası isə sənəd kimi göstərilir. Bundan əlavə bu sənəd həm də həmin şəxsin müvafiq standartlara uyğun bilik, bacarıq, səriştə və təcrübəyə malik olduğunu təsdiq edən bir sənəd kimi göstərilir. Lakin Qanunun 27-ci maddəsində də dəyişiklik edilərək 27.4 bəndində göstərilir ki, xarici dövlətlərin ali təhsilə aid kvalifikasiyalarının tanınması müvafiq icra hakimiyyəti orqanının, yəni Təhsil Nazirliyinin müəyyən

etdiyi qaydada keçirilir.

Düşünürəm ki, bu dəyişiklikdən sonra sözügedən, müəyyən edilən qaydalar daha da sadələşəcək, insanlarımız üçün daha asan olacaqdır. Buna görə də təklif edirəm, birincisi, xarici dövlətlərin ali təhsilə aid kvalifikasiyalarının tanınması qaydaları Azərbaycan vətəndaşları üçün ali təhsilli adamla işə götürən arasında bir münasibət formatında formalaşmalıdır. Sözsüz ki, işə götürən biliyi olmayan kadrı işlə təmin etməyəcək. Yəni bu qaydalar təkmilləşdirilməli, çox sadə, elektron formada olmalı və bir neçə parametr kifayət etməlidir ki, həmin şəxsə ixtisasına uyğun əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq hüququ verilsin.

İkincisi, xarici dövlətlərin ali təhsilə aid kvalifikasiyalarının tanınması üçün müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi qaydalar bu sahədəki Avropa Konvensiyasına uyğun olaraq, müvafiq icra hakimiyyəti orqanı, yəni Təhsil Nazirliyi ilə sözügedən təhsil müəssisəsi arasında qarşılıqlı sorğulanma yolu ilə öz həllini tapmalıdır. Yəni əvvəlki kimi əlavə imtahana, müsabiqəyə ehtiyac olmamalıdır.

Üçüncüsü, ali təhsilin növbəti səviyyələri üzrə təhsilini davam etdirmək və ya elmlə məşğul olmaq istəyənlər üçün təhsilin uyğunluq səviyyəsi tələb oluna bilər. Bundan əlavə xarici ölkələrin vətəndaşları, xaricdən işlə bağlı Azərbaycana gələn insanlar üçün bu proseduru dünya praktikasına uyğun formada aparmaq olar. Bu qədər, sağ olun, təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Etibar Əliyev.

E.Əliyev. Hörmətli Əli müəllim, hörmətli deputatlar, “nostrifikasiya” anlayışının “kvalifikasiya” anlayışı ilə əvəzlənməsi universitetlərimizin 2005-ci ildə qoşulduğu Bolonya prosesi çərçivəsində nazirlərin görüşündən ortaya

çıxan sənədlərdə də öz əksini tapmışdır. “Nostrifikasiya” anlayışı latınca “bizimki” mənasını verir. “Kvalifikasiya” anlayışı isə həm təhsilin səviyyəsini, həm də keyfiyyətini özündə ehtiva edir və bu, Bolonya prosesinin iki mühüm şərtinin tətbiqini genişləndirir. Birincisi, Avropa kreditlərinə transfer sistemini və təhsilin keyfiyyətinin qiymətləndirilməsini, akkreditasiya prosesini.

Birinci oxunuş zamanı müzakirələrdə deputat həmkarlarımızdan biri bizim sovet təhsil sistemindən hələ də ayrılmadığımızı irad tutdu. Bizim qəbul etdiyimiz “Təhsil haqqında” və digər sahə qanunlarında sovet təhsil sisteminin heç bir elementi qalmayıb. Sovet təhsil sistemi müəllimlərin tərbiyəsində, proqramlarda və dərslərdə qalıb. Bunlar dəyişməlidir. Fəlsəfə əvəzinə hələ də dialektik materializm tədris olunur. Pedaqogika, təbiət elmləri, texnika və digər sahələrdə yeni ədəbiyyatlar yazılmır, tərcümə ədəbiyyatları yox səviyyəsindədir. Bu işlərə görə Baloniya Bəyannaməsini qınamaq doğru deyil. Yeri gəlmişkən, 2009-cu ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin imzaladığı sərəncamla “2009–2013-cü illərdə Azərbaycan Respublikasının ali təhsil sistemində islahatlar üzrə Dövlət Proqramı” qəbul olunmuşdur. Proqramın əsas məqsədi ölkənin ali təhsilinin Avropa təhsil məkanına inteqrasiyası, onun məzmununun Baloniya prosesinin prinsiplərinə uyğun qurulması, cəlbədiciliyinin və rəqabət qabiliyyətinin təmin edilməsi, ölkə iqtisadiyyatının inkişaf tələblərinə uyğun ali təhsilli kadrlara yaranan tələbatın ödənilməsi, habelə informasiya cəmiyyətinin və biliklərə əsaslanan iqtisadiyyatın tələblərinə uyğun olaraq kadr potensialının yaradılması, əhalinin müasir tələblərə cavab verən ali təhsil almaq imkanlarının təmin edilməsi üçün iqtisadi və sosial baxımdan səmərəli ali təhsil siste-

minin formalaşdırılmasıdır. Göründüyü kimi, bu mühüm sənəddə təhsilin məzmununun Baloniya Bəyannaməsinin prinsiplərinə uyğun qurulması nəzərdə tutulur və bu, qaçılmazdır.

Başqa bir məsələni qeyd edim. “Kurikulum” anlayışını götürək. “Təhsil haqqında” Qanunun 10-cu maddəsində yazılır ki, kurikulum dövlət təhsil standartlarına uyğun ayrı-ayrı təhsil pillələri və səviyyələri üzrə təhsilin məzmununu və mənimsənilmə qaydalarını müəyyən edir.

Burada sovetlik nə var ki? Azərbaycan təhsil sisteminə kurikulum yeni bir anlayışdır və o, təlim prosesi ilə bağlı bütün fəaliyyətlərin təşkilini və həyata keçirilməsini əks etdirən konseptual sənəd kimi başa düşülməlidir. Ancaq yanlış olaraq biz buna kurikulum sistemi deyirik. Hətta bunun ləğvini belə tələb edənlər var. Sual olunur, tədris proqramı olmadan təhsil mümkündürmü?

Başqa bir məsələ. Pandemiya ilə bağlı distant təhsilin tətbiqi zəruri xarakter aldı. Bu, “Təhsil haqqında” Qanunda təhsilin forması kimi nəzərdə tutulur. Ancaq buna da distant təhsil sistemi deyirik. “Təhsil haqqında” yeni qanun yazmaq yox, Qanundakı anlayışları düzgün tətbiq etmək lazımdır. “Kvalifikasiya” anlayışı da həmçinin. Mən də deputat həmkarlarım kimi, bu dəyişiklikləri dəstəkləyirəm və lehinə səs verəcəyəm. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Hörmətli həmkarlar, mən təklif edirəm ki, “Təhsil haqqında” Qanun ilə bağlı geniş müzakirələr açmayaq. Məhz qanun layihəsi ilə bağlı. Sabir Rüstəmخانlı, buyurun.

S.Rüstəmخانlı. Təşəkkür edirəm. Hörmətli Əli bəy, hörmətli Məclis. Burada mən məhz elə təhsillə bağlı bir neçə məsələyə toxunmaq istəyirdim. Amma Siz də istəyirsiniz, məsələ genişlənməsin. Mən hesab edirəm, təbii ki,

bu qanun layihəsi çox xeyirlidir, lazımlıdır və biz buna səs verəcəyik. Amma bir neçə mühüm məsələyə də toxunmaq istəyirəm. O da elə təklif olunan layihə ilə bağlıdır.

Məsələ burasındadır ki, bu layihə özü də hələ bizim xaricdə oxuyan, xarici ölkələrdə təhsil alıb gəlib burada işləyən, işə düzəlmək istəyən gənclərimizin problemlərini tam həll eləməyəcək. Məsələ burasındadır ki, burada da bu məsələ, xaricdən gətirilən diplomların tanıtılması qeyri-müəyyən bir şəkildə məşğul olan idarələrin, deyək ki, nazirliklərin öhdəsinə buraxılır.

Mən izləmişəm və çoxlu şikayətlər də gəlib, bizim çox mötəbər universitetlərdə oxuyan gənclərimiz gəlirlər, burada ali təhsillə bağlı məsələ ilə məşğul olan nazirliklər bunlardan dəxli olmayan sənədlər tələb edirlər. Neçə dəfə o ölkəyə getmisən, biletlərini gətir bizə göstər, getmisən, getməmisən. Ondan sonra bu diplom, hətta bizim ali məktəblərdən qat-qat yüksək səviyyədə təhsil verən universitetlərin diplomu belə şübhə altına alınır. Ona görə də burada bir aydınlıq olmalıdır. Ya o sənədlər, nə tələb olunur, artıq burada deyildi, elektron variantda bütün camaata açıqlanmalıdır. Ümumiyyətlə, ali məktəblərə bu etinasız münasibət... Bizim ali məktəblərin diplomunu alan uşaqlar belə gedib Təhsil Nazirliyində təzədən bir yoxlamadan, nə bilim testdən və haradasa sınaqdan keçməlidirlər. Bu, nə sistemdir? Ali təhsilə inanmırıqsa, onda bu universitetlər niyə yaradılır? Bu universitetlər varsa, onun diplomuna sayğı göstərilməlidir.

Başqa bir məsələ. Məncə, “Təhsil haqqında” Qanunda müəyyən aydınlaşma, daha doğrusu, aydınlıq olmalıdır. Çünki indiki halda özəl təhsillə dövlət təhsil müəssisələrinin fərqi qalmayıb. O da pulludur, bu da pulludur. Dövlət universitetlərində təhsil haqqı bəzən özəl univer-

sitetlərdən daha çoxdur. Dünyanın heç bir yerində dövlət ali məktəblərində bu boyda yüksək təhsil haqqı yoxdur. Dövlət universiteti ayrıdır, bu, dövlətdir və dövlət təhsilə maraqlıdır, təhsilin genişləndirilməsinə, gənclərin təhsil almasına şərait yaradır. Özəl ali məktəb ayrıdır. Bu məsələlər indi bizdə bir-birinə qarışıb. Ona görə də, mən hesab edirəm ki, bir az başımız açılsın, inşallah, bu gərgin günlərdən keçək, ölkənin həyatının ən mühüm sahələrindən biri təhsildir və “Təhsil haqqında” Qanuna biz yəni-dən qayıtmalıyıq və orada bir çox məsələlərə aydınlıq gətirilməlidir. O məsələ ki, o işlə məşğul olan ayrı-ayrı dövlət müəssisələrinə tapşırılır, dövlət idarələrində bürokratik əngəllər bizim camaatımız üçün çox problemlər yaradır və məhz o problemlərin çoxu gərəksizdir. Qanun elə bir şəkildə yazılmalıdır ki, o problemlər ortaya çıxmasın. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Aqiyə xanım Naxçıvanlı.

A.Naxçıvanlı. Çox sağ olun, Əli müəllim. Vaxtınızı çox almayacağam. “Təhsil haqqında” Qanunu biz komitədə geniş müzakirə etmişik və mən qanun layihəsinə səs verəcəyəm. Həmkarlarımı da səs verməyə çağırıram. Lakin fürsətdən istifadə edib, təhsillə bağlı bir çox valideyni narahat edən bir məsələni səsləndirmək istəyirəm.

Bu, məktəblərdə üzrlü səbəbdən baş verən vəziyyətlə bağlıdır. Bilirsiniz ki, onlayn dərslər tam səmərəli həyata keçirilə bilmir. Uşaqlar məktəbdən uzaq düşübdür. Vəziyyət nə vaxt öz axarına düşəcək, bu, pandemiya görə məlum deyil. Ona görə də bir çox valideynlərin arzularını, müraciətlərini, zənglərini nəzərə alaraq, bu tədris ilində bütün siniflərdə imtahanların ləğv edilməsi və yalnız buraxılış sinfində buraxılış imtahanı ilə qəbul imtahanının birləşdirilməsi məsələsinə baxılması xahiş edilir. Mən də

Sizdən xahiş edirəm. Sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Aqiyə xanım. Hörmətli həmkarlar, deputatlar öz çıxışlarında qanun layihəsi ilə bağlı təkliflər bildirsələr də, qanun layihəsini müdafiə etdilər. Bəxtiyar müəllim, mən təklif edirəm ki, biz bu məsələni səsə qoyaq. Amma siz burada səsəndirilən təklifləri komitədə bir də müzakirə edə bilərsiniz və xüsusən də məsələ ilə bağlı, hesab edirəm ki, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının da əsaslandırılmış mövqeyini artıq üçüncü oxunuşda təqdim edə bilərsiniz. Çox sağ olun.

Xahiş edirəm, biz qanun layihəsinə ikinci oxunuşda maddə-maddə münasibət bildirməliyik. Təklif edirəm ki, ilk olaraq 1-ci və 2-ci maddələrə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.13 dəq.)
Lehinə	78
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	79
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

İndi isə qanun layihəsinin 3-cü və 4-cü maddələrinə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.13 dəq.)
Lehinə	79
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1

İştirak edir
Nəticə: Yetərsay yoxdur

80

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Nəhayət, qanun layihəsinə ikinci oxunuşda münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.13 dəq.)
Lehinə	78
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	79
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Beləliklə, “Təhsil haqqında” Qanunda dəyişiklik ikinci oxunuşda qəbul edildi. Təşəkkür edirəm.

Keçirik gündəliyin 4-cü məsələsinə. “Peşə təhsili haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsi. Buyursun Bəxtiyar müəllim.

B.Əliyev. Çox sağ olun, Əli müəllim. Hörmətli Sədr, hörmətli deputatlar. “Peşə təhsili haqqında” Qanunda edilən dəyişiklik 1-ci maddədə, “Əsas anlayışlar”da “kvalifikasiya” anlayışının dəyişdirilməsi ilə bağlıdır. Bu məsələ də birinci, “Təhsil haqqında” Qanunda dəyişikliklə bağlı müzakirə etdiyimiz məsələlərlə əlaqədardır. Deputat həmkarlarımda və ictimaiyyətdə aydın bir təsəvvür olması

üçün qeyd etmək istərdim ki, 1997-ci, sonra isə 2000-ci ildə biz “Avropa regionunda ali təhsil sahəsində ixtisasların tanınması haqqında Konvensiyanın təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanununu qəbul etmişik. Bu Konvensiyada yazılır ki, Konvensiyanın məqsədi xarici dövlətlərin səlahiyyətli orqanları tərəfindən verilmiş sertifikatın, diplomun, ali təhsil dərəcəsinin tanınması, onun razılığa gələn dövlətlərdəki səlahiyyətli orqanlar tərəfindən etibarlı bir etimadnamə kimi qəbul edilməsi və sahibinə müvafiq hüquqların verilməsi deməkdir.

Göründüyü kimi, bu Konvensiya dövlətlər tərəfindən ratifikasiya edildikdən sonra milli qanunvericiliyə dəyişikliklər edilir və bu Konvensiyada nəzərdə tutulan halların, təbii ki, mexanizmi də işlənir. Bu cür tanınma xarici sertifikat, diplom və ya dərəcə sahibini qəbul edən dövlətin müvafiq ali təhsil və tədqiqat müəssisəsinə qəbul üçün tələb oluna bilən şərtlərə riayət etməkdən azad etmir.

Burada məqsəd nədən ibarətdir? Məqsəd ondan ibarətdir ki, artıq biz milli kvalifikasiyalar çərçivəsini təsdiq etmişik və bu milli kvalifikasiyalar çərçivəsi Avropa ali təhsil məkanının kvalifikasiyalar çərçivəsinə uyğunlaşdırılır. Yəni Azərbaycan ali təhsil məkanındakı kvalifikasiyalar xarici ölkələrin istər ən tanınmış, yüksək reytingli, istərsə də digər, yəni həmin dövlətlərdə saxlanılmış ali məktəblərdəki kvalifikasiyalara uyğunlaşdırılsın və belə olduğu halda, bizim gənclər, yaxud da əcnəbilər bizim ölkəyə gəlib işləmək istəyəndə həmin kvalifikasiyaların tanınması üçün vahid bir əsas olsun. Yəni bu gün bizim etdiyimiz dəyişikliklərin mənası bundan ibarətdir. İndiyə qədər olan çətinliklər də, o tanınma ilə bağlı məsələlərdə problem də ondan ibarətdir ki, bu kvalifikasiyalara tələblər müxtəlif ölkələrdə fərqli idi. Yəni vahid Avropa məkanın-

da təhsil məkanının yaradılmasının məqsədi bundan ibarətdir ki, əmək bazarına uyğun olaraq, rəqabət qabiliyyətli mütəxəssislər hazırlansın və Avropa məkanında onların sərbəst əmək miqrasiyası da təmin edilsin. Əgər onların kvalifikasiyası hər hansı bir ölkədə tanınmayacaqsa, təbii ki, onların həmin ölkədə öz peşəsinə uyğun fəaliyyət göstərməsi də mümkün olmayacaqdır. Bu baxımdan da, hesab edirəm ki, bütövlükdə, həm ali təhsil, həm də peşə təhsili buna uyğunlaşdırılır.

Deputat həmkarlarıma məlumat vermək istəyirəm ki, bu, bizim iş planımızda da var. Ali təhsil haqqında yeni qanun layihəsi hazırlanıb. Bu, ilk dəfə hazırlanıb. Bütün burada qaldırılan məsələlərin hamısı Ali təhsil haqqında qanunun predmetinə aid məsələlərdir. Bütün bunlar hamısı orada nəzərdə tutulub. Düşünürəm, yaxın günlərdə işçi qrupu işini başa çatdıracaq və komitədə müzakirə edildikdən sonra həmin qanun layihəsini biz deputat həmkarlarımıza göndərəcəyik ki, kimin nə təklifi varsa, versin və biz ali təhsil haqqında mükəmməl bir qanun layihəsi qəbul edək. Beləliklə də, orada olan boşluqlar da aradan qaldırılmış olsun.

Burada deputat həmkarım Etibar Əliyev bu barədə çox geniş məlumat verdi. Təşəkkür edirəm. Ona görə də mən bundan artıq bir şey demək istəmirəm. Deputat həmkarlarımı bu qanun layihəsinə səs verməyə dəvət edirəm. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Ətraflı məlumatla görə, çox sağ olun, Bəxtiyar müəllim. Düşünürəm ki, Ali təhsil haqqında qanun layihəsinin həm də geniş ictimai müzakirəsini keçirənsəniz, onda digər millət vəkilləri də müzakirələrə qatıla və daha məlumatlı ola bilərlər. İndi isə müzakirəyə keçirik. Afət xanım Həsənova.

A.Həsənova. Çox sağ olun, Əli müəllim. Hörmətli Əli müəllim, hörmətli həmkarlar, müzakirə olunan qanun layihəsi təhsillə bağlı qanunvericiliyimizin təkmilləşdirilməsinə xidmət edən müsbət yönlü layihədir. Mən bu layihəyə müsbət səs verəcəyəm və hər birinizi lehinə səs verməyə çağırıram. Yeri gəlmişkən, diqqətinizi peşə təhsili sistemindəki müəyyən problemlərə də yönəltmək istərdim.

Bildiyiniz kimi, 1980-ci illərin sonları 1990-cı illərin əvvəllərində ölkənin sosial-iqtisadi həyatında baş verən hadisələr bu sahənin inkişafına mənfi təsir göstərmişdir. Belə ki, peşə təhsili müəssisələrinin maddi-texniki bazası sıradan çıxaraq, tamamilə dağılmaq təhlükəsi ilə üz-üzə qalmışdı. Lakin 1990-cı illərin ortalarından başlayaraq təhsilin bu növünə də diqqət artırılmış, “Azərbaycan Respublikasında texniki peşə təhsilinin inkişafı üzrə Dövlət Proqramı (2007–2012-ci illər)” qəbul olunmuşdur. Nəticədə peşə təhsili müəssisələrinə qəbul səviyyəsi nisbətən yüksəlmişdir. Daha sonra Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq Fərmanı ilə 2016-cı ildə Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi yanında Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi yaradılmış, bir sıra vacib tədbirlər həyata keçirilmişdir. Lakin bu sahədə müəyyən problemlər hələ də mövcuddur. Müqayisə üçün bildirim ki, inkişaf etmiş ölkələrdə orta təhsil məktəblərini bitirən şagirdlərin 40–60 faizi peşə ixtisas təhsilli müəssisələrə cəlb olunub. Azərbaycanda isə bu rəqəm 15 faizdən aşağıdır.

Düşünürəm ki, ölkəmizdə təhsilin bu istiqamətinə marağın az olmasına səbəb, əsasən, ixtisasların müasir bazarın tələbinə cavab verməməsi, peşə ixtisas təhsil sistemində çalışan kadrların hazırlıq səviyyəsinin aşağı olması, bəzi rayon və şəhərlərdə peşə məktəblərinin olmaması, digər hallarda isə məzunların ali məktəbə qəbulunun, sa-

dəcə, prestij olaraq qiymətləndirilməsi və sair hallarla izah edilir. Nəticə etibarını ilə belə hallar ayrı-ayrı sahələr üzrə kadr çatışmazlığı və ya əksi kimi özünü büruzə verir ki, bu da əmək bazarında ali təhsilli işsizlərin və ya təhsilsiz işçilərin artmasına səbəb olur. Məsələn, 2019-cu ildə orta məktəblərdə 80 min 31 şagird məzun olmuşdur. Həmin il ali təhsil müəssisələrinə qəbul üçün 71 min 839 abituriyent, orta ixtisas təhsil müəssisələrinə isə 12 min 33 nəfər olmaqla, ümumilikdə, 83 min 972 ərizə verilmişdir. Ali və orta ixtisas məktəblərinə, ümumilikdə, qəbul planı 57 min 971 olduğu halda, bu plana uyğun qəbul olunan göstəricilər orta hesabla 88 faiz, 9178 nəfər təşkil etdiyini nəzərə alsaq, 33 min 101 nəfərin, yəni 40 faizinin həmin il qəbulda uğur qazanmadığını görürük.

Bu rəqəmin üzərinə hər növbəti il yeni belə bir rəqəmi əlavə etsək, bu, kifayət qədər böyük göstəricidir. O səbəbdən həmin 40 faizin inkişaf etmiş ölkələrdə olduğu kimi, peşə təhsilinə cəlb olunması istiqamətində zəruri tədbirlər görülməli, müasir əmək bazarının tələblərinə cavab verən ixtisaslar açılmalı, peşə ixtisas təhsil sistemində çalışan kadrların hazırlıq səviyyəsi yaxşılaşdırılmalı, eyni zamanda, bu sahədə mövcud olan 10 faiz qəbul planı yüksəldilməli, həmçinin əhali sayı çox olan yaşayış məntəqələrində yeni peşə təhsili mərkəzləri yaradılmalıdır. Onu da qeyd edim ki, ölkə üzrə, ümumilikdə, 118 peşə təhsil müəssisəsindən 20-si Bakı şəhərinin Pirallahı və ən böyük sənaye rayonlarından olan Suraxanı rayonu istisna olmaqla, digər rayonlarda yerləşir. Təmsil etdiyim rayonda müvafiq peşə təhsili ixtisası olmaması səbəbindən çoxsaylı sakinlərimizin işlə təminatında ciddi problemlərin mövcudluğu gənclərimizin müəyyən zərərli vərdişlərə, dini cərəyanlara cəlb olunmasına, nəticə etibarını ilə aztə-

minatlı və sosial problemlı ailələrin sayının çoxalmasına münbit şərait yaradır.

Yuxarıda qeyd olunanları nəzərə alaraq, Nazirlər Kabinetindən, Təhsil Nazirliyindən bu məsələlərə daha həssaslıqla yanaşmalarını, həlli istiqamətində öz köməkliklərini göstərmələrini xahiş edirəm. Diqqətinizə görə sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Hörmətli həmkarlar, indi isə səsvermə proseduruna keçirik. İkinci oxunuş olduğuna görə, xahiş edirəm, qanun layihəsinə ilk növbədə əsas kimi münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.23 dəq.)
Lehinə	76
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	2
İştirak edir	78
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, münasibət bildirin.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Qəbul edildi.

Qanun layihəsi cəmi 1 maddədən ibarətdir. Ona görə maddə-maddə səsə qoymağa ehtiyac görmürəm. Qanun layihəsinə, xahiş edirəm, bütövlükdə münasibət bildirəsiniz.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.24 dəq.)
Lehinə	76
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	2
İştirak edir	78
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Yetərsay var. “Peşə təhsili haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edildi. Çox sağ olun.

İndi gündəliyin 5-ci məsələsinə keçirik. Azərbaycan Respublikasının Meşə Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində, “Torpaq islahatı haqqında”, “Torpaq bazarı haqqında”, “Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında”, “Dövlət rüsumu haqqında”, “Daşınmaz əmlakın dövlət reyestri haqqında” və “Torpaqların dövlət ehtiyacları üçün alınması haqqında” qanunlarda dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsi. Bu qanun layihəsi 4 komitədə müzakirə olunub. Komitə sədrləri belə qərara gəlib ki, ümumi məlumat Aqrar siyasət komitəsinin sədri hörmətli Tahir Rzayev tərəfindən verilsin. Tahir müəllim, buyurun.

T.Rzayev, Milli Məclisin Aqrar siyasət komitəsinin sədri.

Çox sağ olun. Hörmətli Əli müəllim, hörmətli millət vəkilləri. Təqdim olunan qanun layihəsi qanunvericiliyin təkmilləşməsini, əşya hüquqlarının dəqiqləşdirilməsini, terminologiyanın elmləşməsini təmin edir və Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 28 dekabr tarixli Qanununun icrası məqsədi ilə hazırlanmışdır. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə əsasən girov və ipoteka eyni hüquqi yükə malikdir. Lakin daşınar əşyalara münasibətdə girov, daşınmaz əşyalara, habelə rəsmi reyestrədə qeydə alınmalı olan daşınar əşyalara münasibətdə isə ipoteka terminindən istifadə olunur. Bu məqsədlə də Azərbaycan Respublikasının Meşə Məcəlləsində, Torpaq

Məcəlləsində, “Torpaq islahatı haqqında”, “Torpaq bazarı haqqında” və “Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında müvafiq dəyişiklik, “girov” sözünün “ipoteka” sözü ilə əvəz edilməsi təklif olunur.

Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinin 135.4-cü maddəsinə uyğun olaraq, Torpaq Məcəlləsinin 4-cü maddəsinin 4-cü hissəsi yeni redaksiyada verilir. Belə ki, “torpaq sahəsi və torpaqla möhkəm bağlı olan (ondan ayrılı bilməyən) əşya vahid daşınmaz əşyadır və vahid mülkiyyət obyektidir”.

Torpaq sahələri, binalar və qurğular, yaşayış və qeyri-yaşayış sahələri, fərdi yaşayış və bağ evləri, yer təkli sahələri, sututurları, meşələr və çoxillik əkmələr, əmlak kompleksi kimi müəssisələr hər biri daşınmaz əmlak olduğundan Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinin 139.1.1.5-ci maddəsində müvafiq dəyişiklik təklif olunur. Bu dəyişiklik daşınmaz əmlak üzərində mülkiyyətin dövlət qeydiyyatı üçün əsaslarını nəzərdə tutur.

“Torpaq bazarı haqqında” Qanunda təklif olunan dəyişikliyə əsasən ipotekaya qoyulmuş torpaqların bazara çıxarılmasının xüsusiyyətləri “İpoteka haqqında” Qanuna uyğun olaraq tənzimlənəcək. “İpoteka haqqında” Qanunda ipotekaya qoyulmuş daşınmaz əmlakın satışının qaydaları daha ətraflı tənzimlənmişdir və bununla hər iki qanun arasında uyğunlaşma təmin olunur.

Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinin 135.4-cü maddəsinə uyğun olaraq, “Dövlət rüsumu haqqında”, “Daşınmaz əmlakın dövlət reyestri haqqında” və “Torpaqların dövlət ehtiyacları üçün alınması haqqında” qanunlarda müvafiq dəyişikliklər təklif olunur. Bununla da terminologiyanın eyniləşməsi təmin edilir. Xahiş edirəm, deputat həmkarlarımız qanunlarda edilmiş dəyişikliklər

haqqında öz münasibətlərini bildirsinlər. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Tahir müəllim. Faktiki olaraq bu qanunlarda edilən dəyişikliklər qüvvədə olan Mülki Məcəllədə etdiyimiz dəyişikliyin tətbiqi ilə bağlı icraatla əlaqədardır. Sabir müəllim, Siz yazılmışsınız. Buyurun.

S.Rüstəm xanlı. Qanun layihəsinə elə bir ciddi iradım yoxdur, təbii ki, səs verəcəyik. Amma burada, bilirsiniz, süni surətdə tərcümə bizim qanunların dilinə bəzən anlaşılmaz ifadələr gətirir. Ona görə istəyirəm ki, dil məsələsində bir az ehtiyatlı olsunlar. Məsələn, köhnə qanunun bir çox yerlərdə “əkmələr” sözü işlədilib. Onda gərək biz “biçin” sözünü də dəyişək “biçmələr” deyək. Azərbaycan dilində “əkmə” sözü yoxdur, “əkin” sözü var və o fikri verir.

Sonra burada “torpağa möhkəm bağlı olan”, “ondan ayrılı bilməyən əşyalara da şamil edilir” yazılır. Torpağa möhkəm bağlı olan, başa düşürük də sututardır, meşədir, bunu torpaqdan ayırmaq olmur. “Torpaqdan ayrılı bilməyən”, “ondan ayrılı bilməyən” sözü belə təsəvvür yaradır ki, bu, canlı adamdır. Yəni bundan ayrılı bilmir. Buna möhkəm sevgisi var, ayrılı bilmir. Bu, sadəcə, “torpaqdan qoparıla bilməyən”, yaxud “torpaqdan ayrılması mümkün olmayan” şəkildə deyilməlidir. Onda bu mənanı verir. Yoxsa, torpaqdan ayrılı bilməyən, yəni özü ayrılıb getmək istəmir. Xahiş edirəm, bu qeydlər nəzərə alınsın.

Sədrlik edən. Tahir müəllim, komitə iclasında baxarsınız. Amma, əlbəttə ki, Azərbaycan ədəbi dili ilə qanunvericilik dili üst-üstə düşməyə də bilər. Xahiş edirəm, qanun layihəsinə birinci oxunuşda münasibət bildirəsiniz.

Səsvermənin nəticələri

(saat 12.29 dəq.)

Lehinə

76

Əleyhinə

0

Bitərəf	0
Səs vermədi	2
İştirak edir	78
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Təşəkkür edirəm, qanun layihəsi birinci oxunuşda qəbul edildi.

Keçirik gündəliyin 6-cı məsələsinə. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində və Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsi barədə. Buyursun Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri hörmətli Musa müəllim.

M.Quliyev, *Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri.*

Çox sağ olun. Hörmətli Əli müəllim, hörmətli millət vəkilləri. Əmək Məcəlləsində və Ailə Məcəlləsində edilən dəyişikliklər hər ikisi uyğunlaşdırma xarakteri daşıyır, “Tibbi sığorta haqqında” Qanunda ötən il dekabrın 3-də edilən dəyişikliklər bu Qanunun icrası ilə bağlıdır. Əmək Məcəlləsində edilən dəyişikliklərin əsas mahiyyəti işçinin tibbi sığorta, o cümlədən işsizlikdən sığorta hüquqlarının daha geniş şəkildə təsbit olunması, işə götürənin isə bu öhdəliklərinin yaranması və əmək müqaviləsində bu öhdəliklərin təsbit olunmasından ibarətdir.

Əmək Məcəlləsinin 6 maddəsinə dəyişiklik edilir və 1 yeni maddə əlavə olunur. Yeni maddə də 307.1-ci maddə adlanır və burada konkret olaraq “Tibbi sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən olunmuş qaydada hər bir işçinin icbari tibbi sığortalanmasının təmin edilməsi işəgötürənin üzərinə öhdəlik kimi qoyulur.

Digər bir öhdəlik ondan ibarətdir ki, işəgötürən icbari tibbi sığorta haqlarını vaxtında və tam həcmdə ödəməlidir. Eyni zamanda, bu münasibətlər həm də əmək müqaviləsinin məzmununda öz həllini tapmalıdır.

Ailə Məcəlləsində edilən dəyişiklik isə nikaha daxil olmaq istəyən şəxslərin tibbi müayinəsi ilə bağlıdır. Mövcud qanunvericiliyə görə nikaha daxil olan şəxslərin tibbi müayinəsi ya yerli büdcənin, ya da ümumi dövlət büdcəsinin hesabına maliyyələşdirilir. İcbari tibbi sığortanın əməli tətbiqi ilə əlaqədar olaraq, əgər bu şəxslərin icbari tibbi sığortası varsa, onda sığorta xidmətləri zərfində bu məsələ nəzərdə tutulduğu halda həmin xidmətlər həm də icbari tibbi sığorta vəsaiti hesabına həyata keçiriləcəkdir.

Hər iki qanunda edilən dəyişikliklər humanist xarakter daşıyır. İşçinin və vətəndaşın hüququnun daha da genişləndirilməsi, o cümlədən sağlamlıq hüququnun hərtərəfli təmin olunması niyyəti güdür. Deputat həmkarlarımdan qanun layihəsinə səs vermələrini xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Təşəkkür edirəm, Musa müəllim. Xahiş edirəm, qanun layihəsinə birinci oxunuşda münasibət bildirəsiniz.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.32 dəq.)
Lehinə	79
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Qanun layihəsi birinci oxunuşda qəbul edildi. Çox sağ olun.

Gündəliyin 7-ci məsələsi. “Hərbi qulluqçuların statusu haqqında”, “Əhalinin sağlamlığının qorunması haqqında”, “Yol hərəkəti haqqında”, “Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında”, “Avtomobil yolları haqqında”, “Özəl tibb fəaliyyəti haqqında”, “Dövlət qulluğu haqqında”, “Psixiatriya yardımını haqqında”, “Onkoloji yardım haqqında” və “Tütün məmulatlarının istifadəsinin məhdudlaşdırılması haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi. Bu qanun layihələrinə 6 komitədə baxılmışdır. Komitələrin ümumi mövqeyini çatdırmaq üçün sözü Səhiyyə komitəsinin sədri hörmətli Əhliman müəllim Əmiraslanova veririk. Bu yurun, Əhliman müəllim.

Ə.Əmiraslanov, *Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədri.*

Çox hörmətli Əli müəllim, hörmətli millət vəkilləri. “Əhalinin sağlamlığının qorunması haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununda təklif olunan dəyişikliyə əsasən dövlət tibbi müəssisələrində tibbi xidmətin maliyyə mənbələri, eləcə də ayrı-ayrı əhali qruplarının, o cümlədən uşaqların, tələbələrin, əlilliyi olan şəxslərin, pensiyaçıların, məcburi köçkünlərin və onlara bərabər tutulan şəxslərin, hamilə qadınların və digər bu kateqoriyadan olan şəxslərin dövlət tibb müəssisələrində tibbi yardım almasının maliyyə əsasları “Tibbi sığorta haqqında” Qanuna uyğun olaraq dəqiqləşdirilir. Özəl tibb müəssisələrinin tibbi sığorta sisteminə qoşulmasından asılı olmayaraq, vətəndaşlara təcili tibbi yardımın göstərilməsi üçün onlara bu xidmətlərin haqqı müəyyən olunmuş tariflərlə icbari

tibbi sığorta vəsaitləri hesabına ödəniləcəkdir. Bu da əhaliyə təcili tibbi yardımın istənilən tibb müəssisəsində göstərilməsi imkanı yaradacaqdır.

Həmçinin “Hərbi qulluqçuların statusu haqqında”, “Yol hərəkəti haqqında”, “Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında”, “Avtomobil yolları haqqında”, “Özəl tibb fəaliyyəti haqqında”, “Dövlət qulluğu haqqında”, “Psixiatriya yardımı haqqında”, “Onkoloji yardım haqqında”, “Tütün məmulatlarının istifadəsinin məhdudlaşdırılması haqqında” qanunlarda uyğunlaşdırma, terminologiyanın dəqiqləşdirilməsi məqsədi ilə dəyişikliklər təklif edilir ki, bununla da “Tibbi sığorta haqqında” Qanuna uzlaşdırma təmin olunur.

Adıçəkilən qanun layihələri Milli Məclisin müvafiq komitələrində geniş müzakirə olunmuşdur və arayışda müzakirənin nəticələri öz əksini tapmışdır. Millət vəkili həmkarlarımdan xahiş edirəm, qanun layihəsini dəstəkləsinlər. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Əhliman müəllim. Bu layihə də faktiki olaraq “Tibbi sığorta haqqında” Qanuna uyğunlaşdırma xarakteri daşıyır. Müzakirələrə yazılan yoxdur. Xahiş edirəm, qanun layihəsinə birinci oxunuşda münasibət bildirəsiniz.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.36 dəq.)
Lehinə	78
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	79
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Beləliklə, gündəliyin 7-ci məsələsi də qəbul edildi.

Nəhayət, gündəliyimizin sonuncu, 8-ci məsələsi. “Tibbi sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə. Buyursun yenə də Əhliman müəllim.

Ə.Əmiraslanov. Hörmətli Əli müəllim, hörmətli millət vəkilləri. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin sərəncamı ilə maliyyə xidməti bazarında, o cümlədən sığorta bazarında tənzimləmə və nəzarət səlahiyyətləri Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına verildiyindən “Tibbi sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun 7.2-ci maddəsində “müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum)” sözlərinin “Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı” sözləri ilə əvəz olunması təklif edilir. Qanun layihəsinə “Əhalinin sağlamlığının qorunması haqqında” Qanunda “ilkin tibbi-sanitariya yardımı” anlayışının daxil olunması, “Tibbi sığorta haqqında” Qanunun 15-ci maddəsində “səhiyyə xidməti” sözlərinin “tibbi-sanitariya yardım” sözləri ilə əvəz edilməsi təklif olunur. Xahiş edirəm, qanun layihəsini dəstəkləyəsiniz. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Əhliman müəllim. Müzakirəyə yazılanlar yoxdur. Xahiş edirəm, qanun layihəsinə birinci oxunuşda münasibət bildirəsiniz.

Səsvermənin nəticələri

(saat 12.38 dəq.)

Lehinə

76

Əleyhinə

0

Bitərəf

0

Səs vermədi
İştirak edir
Nəticə: Yetersay yoxdur

1
77

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Təşəkkür edirəm. Beləliklə, “Tibbi sığor-
ta haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun
layihəsi də birinci oxunuşda qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, bununla da Milli Məclisin bugün-
kü iclası başa çatdı. Milli Məclisin növbəti iclası barədə
əlavə məlumat veriləcəkdir. Çox sağ olun.

EDİLMƏMİŞ ÇIXIŞLARIN MƏTNLƏRİ

27 oktyabr 2020-ci il

Bəhruz Məhərrəmov. Rusiya 200 ildir ki, bölgədədir və bu müddət ərzində Cənubi Qafqazda ən etibarlı tərəfdaşlığı Azərbaycandan görüb. Azərbaycan daim, qarşılıqlı öhdəliklərinə vicdanla sadıq qalıb. Eyni şeyi Ermənistan barədə demək olarmı?

Baxmayaraq ki, Ermənistan mövcudluğunu Rusiyaya borcludur, lakin bütün mümkün imkanlarda ermənilər Rusiyanı arxadan vurub. Bu gün Azərbaycandan fərqli olaraq Ermənistanda bir dənə də olsun rus dilində məktəb yoxdur, faktiki olaraq rus etnosu yaşamır. Hətta Tovuz hadisələrinə qədər Ermənistanda Rusiya əleyhinə mitinqlər səngimir, Rusiya rəhbərliyi təhqir edilir, “Rusiya Ermənistandan rədd olsun” deyilirdi.

Yaxşı bütün bunların fonunda Rusiya nə edir? Rusiya qonşuluq, tarixi dostluq ənənələri bir yana, beynəlxalq hüquqla onlara etibar edilmiş Minsk qrupunun həmsədrlik institutunun imperativ tələbi olan neytrallığı belə qorumur. Rus mediası barədə danışmayacam. Deyə bilərik ki, muzzdlu jurnalist və ləyaqətsiz şəxs olan Solovyov, yaxud digər hansısa media mənsubu dövlətin mövqeyini ifadə etmir. Dövlətin mövqeyini Vladimir Putin son 2 müsahibəsində bəyan edib, bu yanaşma bizim üçün kifayət qədər qənaətbəxş olub. Lakin, təəssüf ki, Rusiyanın əməli və sözü üst-üstə düşmür. Bir tərəfdən sülhə çağırış edən, neytral qaldığını ifadə edən rəsmi Moskva, digər tərəfdən Ermənistanı pulsuz silahla təmin edir, bununla bölgədə

sülhün təmin olunmasına maneə yaradır, sözdə olmasa da əməldə ərazi bütövlüyü prinsipi şübhə altına alınır. Cənab Prezident özü örtülü formada dedi, onların bircə kəlmələri bəsdir ki, bölgədə erməni yerində otursun. Düzdür, bu gün bizə kiminsə ianəsi lazım deyil, biz erməni itini özümüz böyük uğurla qovuruq. Lakin əziz qonşumuz anlamalıdır ki, təcavüz və işğal faktını dəstəkləyən, ərazi bütövlüyünə hörmətsizlik ifadə edən hərəkətlərə yol verən dövlət özü bu amillərin gec-tez qurbanına çevrilir. Bizdə bir Qarabağ bölgəsidir, orada da məsələni həll etmək üzrəyik, amma unutmaları ki, özlərində dini, dili, mentaliteti fərqli olan neçə subyekt var və Rusiyanın sözdə yox, əməldə nümayiş etdirdiyi ərazi bütövlüyünə hörmətsizlik və təcavüzə dəstək sabah onun özünün onsuz da oyanmaqda olan subyektləri üçün bir presedent olacaq.

Mənim bu çıxışım rus düşmənçiliyi kimi qəbul edil-məsin, bizim Rusiya ilə silinə bilməz əlaqələrimiz, ortaq tarixi bağlarımız var, elm, mədəniyyət sahəsində Rusiya-nın Azərbaycana unudulmaz dəstəyi olub, eləcə də ən çətin dövənlərdə biz təbii sərvətlərimizlə, insan poten-sialımızla Rusiyanın yanında olmuşuq. Bu gün də şimal qonşumuzla əlaqələrin davamlılığında və daha da dərinləş-məsində maraqlıyıq, lakin yaxşı olardı ki, eyni niyyət və eyni səmimiyyəti biz əziz şimal qonşumuzdan da görək. Biz divanə deyilik ki, Rusiyanı təktərəfli sevək, dövlətlər arasında xoş münasibətlər qarşılıqlı olmalıdır. Təşəkkür edirəm.

Könül Nurullayeva. Həmkarlarım tərəfindən bu gün səsləndirilən fikirlərə mən də qoşuluram. Vətən mühari-bəsi fonunda baş verən hadisələrlə bağlı həm mövqeyimi, həm də müəyyən təkliflərimi bölüşmək istərdim.

Azərbaycan 30 ilə yaxın bir müddət ərzində tarixi torpaqlarında düşmən və onun havadarlarının əsassız iddiaları ilə üz-üzə qalmış, ərazi bütövlüyümüz kobudcasına pozulmuş, mədəni-tarixi abidələrimiz məqsədli şəkildə məhv edilmişdir. Ədalətin bərpası naminə BMT Təhlükəsizlik Şurası mühüm qətnamələr qəbul etsə də, işğalçı ölkə 27 ildir, həm bu qətnamələrin icrasından boyun qaçırmış, həm də danışıqlar masasında olan baza prinsiplərindən imtina etmişdir. Azərbaycan 30 ildir ki, hər gün Ermənistanın atəşkəs rejimini pozması barədə dünya birliyinə məlumat verir. Bununla belə, bir dəfə olsun işğalçıya təzyiq və sanksiyanın şahidi olmadıq.

Bəli, bu ədalətsiz yanaşma fonunda biz, xüsusilə informasiya cəbhəsində haqq səsimizi dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq missiyamızı daha intensiv şəkildə davam etdirməliyik. Şəxsən öz adıma bildirmək istəyirəm ki, senyabrın 27-dən etibarən başlayan əks-hücum əməliyyatları ilə bağlı mən də təmsil olduğum beynəlxalq qurumların rəhbərlərini Ermənistanın təxribatları ilə bağlı məlumatlandırmaqdayam. İstər düşmənin Tovuz təxribatları zamanı, istərsə də hazırkı vəziyyətlə bağlı Avropa mətbuatına mütəmadi açıqlamalarımnda əsas diqqəti Ermənistanın müharibə cinayətlərinə yönəlmişəm. Biz informasiya cəbhəsində mövqelərimizi gücləndirməli, düşmənin qara təbliğatını ifşa etməliyik. Bu işdə bizə xaricdə yaşayan soydaşlarımız daha aktiv şəkildə dəstək olmalıdır. Azərbaycanın hüduqlarından kənarəda yaşayan soydaşlarımız arasında məskunlaşdıqları ölkələrin media platformalarında jurnalist kimi çalışanlar, həmçinin digər peşə sahibləri – hüquqşünaslar, incəsənət, elm adamları, bloggerlər, digər ölkələrin parlamentində və dövlət qurumlarında çalışan şəxslər, o cümlədən dünyanın bir sıra aparıcı

transmilli şirkətlərində, beynəlxalq təşkilatlarda fəaliyyət göstərən azərbaycanlılar var. Soydaşlarımız Azərbaycanın haqq səsinə öz peşəkar fəaliyyətləri ilə beynəlxalq aləmin diqqətinə daha geniş müstəvidə çatdırmağa çalışmalı, Azərbaycandakı müvafiq yerli qurumlarla əməkdaşlığı genişləndirməli, əcnəbi ölkələrdəki vətəndaş təmsilçiliyini məsuliyyətlə həyata keçirməlidirlər. Azərbaycan xalqı ən məğrur günlərini yaşayır. Əhali arasında şahidi olduğum həmrəylik və hər kəsin öz vətəndaş borcunu layiqincə yerinə yetirməsi qürurvericidir. Rəşadətli Azərbaycan Ordusu tarixi torpaqlarımızı işğalçı və terrorçu qüvvələrdən təmizləyir.

Əminəm ki, dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi milli məsələmizdə, haqq işimizdə bizim mövqeyimizi daha da gücləndirəcək.

Ali Baş Komandan İlham Əliyevin də söylədiyi kimi, bizim işimiz haqq işidir. Heç bir qüvvə bizi haqq yolumuzdan döndərə bilməz!

Malik Həsənov. Bu gün bütün vətəndaşlarımızı, xaricdə yaşayan soydaşlarımızı, bütün türk dünyasını düşündürən yeganə məsələ əzəli türk torpağı olan Yuxarı Qarabağ və onun ətrafındakı torpaqlarımız uğrunda apardığımız vətən müharibəsidir və müzəffər Ali Baş Komandamızın yürütdüyü ustad siyasət və ortaya qoyduğu dəmir siyasi iradə sayəsində hər gün yeni qələbə xəbərləri eşidirik və düşmən tapdağından azad etdiyimiz torpaqlarımızın miqyası genişlənir. Artıq hər birimiz müharibədən sonrakı dönəmi düşünməyə başlamışıq ki, bu da tam qələbəyə inamımızın təzahürüdür.

Dörd gün öncə banklarımızın möhtərəm Prezidentimizin tövsiyəsi ilə şəhid olan və yaralı vətəndaşlarımıza kredit güzəştlərinin edilməsi istiqamətindəki qərarları

biromənali olaraq təqdir edilməli, alqışlanmalıdır və hesab edirəm ki, Vətən müharibəsi iştirakçıları və onların ailə üzvlərinə münasibətdə bu kimi sosialyönümlü addımlar bundan sonra da atılmalıdır. Bu mənada səfərbərliyə cəlb edilmiş şəxsləri unutmaq olmaz. Belə ki, səfərbərliyə cəlb olunmuş ailə başçılarının – hansılar ki daimi iş yerləri yoxdur və günəmuзд əsaslarla çalışırlar, onların ailələrinə hərbi xidmətdə olduqları dövrdə orta aylıq əmək haqqı miqdarında müavinət verilməlidir. Doğrudur, dövlət müəssisələrində çalışan bu qəbildən olan şəxslərin əmək haqları saxlanılır, lakin özəl müəssisələr üçün də bu addımı məcburi etmək məqsədəuyğun olardı. Hesab edirəm ki, bu kimi tədbirlər həmin şəxslərin arxada qoyub getdikləri ailələrindən arxayın olmaq baxımından son dərəcə vacibdir.

Eyni zamanda, bildiyimiz kimi, hazırda müharibə və səfərbərliklə yanaşı, ali məktəblərə qəbul olunmuş tələbələrin qeydiyyat prosesi davam edir. Bildiyimiz kimi, ödənişli əsaslarla ali məktəbə qəbul olunmuş şəxslərdən tədrisin birinci ili üçün 100 faiz ödəniş haqqı tələb olunur. Ailə başçısı səfərbərliyə cəlb edilmişdir və döyüşən ordu sıralarında vuruşur, belə olduqda onun ödənişli əsaslarla ali məktəbə qəbul olmuş övladının təhsil haqqını ödəmək imkanı olmayacaqdır. Ona görə təklif edirəm ki, səfərbərliyə cəlb edilmiş valideynlərin övladları təhsil haqqından azad edilsin və bu vəsaitlər dövlət tərəfindən ödənilsin.

Bildiyimiz kimi, döyüşlər nəticəsində şəhidlərimizlə yanaşı, yaralananlarımız da vardır. Onların bir hissəsi sağlamlıqlarını uzun müddətli, əsasən də, ömürlük itirmiş şəxslərdir və döyüşlər davam etdikcə onların sayı artacaq. Ona görə, təklif edərdim ki, sosial qanunvericilikdə onlara xidmət edən şəxslərin sosial müdafiəsinin təmin edilməsi

ilə əlaqəli əlavə tədbirlər nəzərdə tutulsun, xüsusi mexanizmlər işlənilsin. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.